UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Dipòsit digital de documents de la UAB

This is the **published version** of the bachelor thesis:

Guirado Ruiz, Marta. *L'Atenció als infants amb NESE en l'etapa 0-3: coordinació professional i resposta educativa en el CEIF Arraona.* Treball de Final de Grau (Universitat Autònoma de Barcelona), 2026 (Pedagogia). 55 pàg.

This version is available at https://ddd.uab.cat/record/336929

under the terms of the CC BY-SA license.

Universitat Autònoma de Barcelona

TREBALL DE FI DE GRAU:

L'Atenció als infants amb NESE en l'etapa 0-3: coordinació professional i resposta educativa en el CEIF Arraona

Autora: Marta Guirado Ruiz

Grau en Pedagogia

Tutora: Georgeta Ion

Departament de Pedagogia Aplicada

Convocatòria de juny 2026

ÍNDEX

RESUM..... 3

RESUMEN..... 3

ABSTRACT..... 4

1. PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA O NECESSITAT..... 5

2. PREGUNTA DE RECERCA I OBJECTIUS..... 5

3. CONTEXTUALITZACIÓ..... 7

4. FONAMENTACIÓ TEORICA..... 8

4. 1. EDUCACIÓ INCLUSIVA I ATENCIÓ A LA DIVERSITAT A L'ETAPA 0-3.....8

4.2. QUE ENTENEM PER NESE I NEE..... 9

4.3. DETECCIÓ PRECOÇ I ATENCIÓ PRIMERENCA..... 10

4.4. EL PAPER DE LES FAMÍLIES I LA COMUNICACIÓ FAMÍLIA-CENTRE..... 11

4.5. FUNCIÓ DE LA PSICOPEDAGOGA I DE LA TÈCNICA DE NECESSITATS DEL CENTRE..... 12

4.6. COORDINACIÓ INTERNA I COHERÈNCIA DELS SUPORTS..... 14

5. METODOLOGIA.....16

5.1. ENFOCAMENT I TIPUS D'ESTUDI.....16

5.2. ÀMBIT I PARTICIPANTS.....17

5.3. TÈCNIQUES I INSTRUMENTS DE RECOLLIDA DE DADES..... 18

5.4. PROCEDIMENT I PLANIFICACIÓ..... 21

6. RESULTATS..... 30

7. DISCUSIONS I CONCLUSIONS..... 32

7.1. DISCUSIONS..... 32

7.2. CONCLUSIONS..... 34

8. FONTS D'INFORMACIÓ I BIBLIOGRAFIA.....35

9. ANNEXOS..... 37

RESUM

Aquest Treball de Fi de Grau analitza l'atenció als infants amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE) en l'etapa 0-3, centrant-se en els processos de detecció, seguiment i coordinació professional desenvolupats al CEIF Arraona, a Sabadell, La recerca parteix de la necessitat detectada al centre de disposar d'un procediment més sistematitzat que esturcturi aquesta coordinació entre els professionals i faciliti la presa de decisions compartides en l'atenció als infants amb NESE.

Per donar resposta a aquesta necessitat, s'ha desenvolupat un estudi de cas amb una metodologia qualitativa basada en entrevistes semiestructurades a la psicopedagoga i al tècnica de necessitats educatives del centre, complementades amb l'anàlisi de documentació institucional. Aquesta aproximació ha permès comprendre com s'organitza actualment l'atenció als infants amb NESE, identificar fortalese i aspectes de millora, i analitzar el paper de la coordinació interna en la construcció d'una resposta educativa inclusiva.

Els resultats mostre que el centre disposa de recursos i professionals especialitzats per donar resposta a la diversitat, però evidencien la conveniència de reforçar l'acompanyament dels infants amb NESE i les seves famílies.

Paraules clau: NESE, educació inclusiva, atenció primerenca, coordinació professional.

RESUMEN

Este trabajo de Fin de Grado analiza la atención a los niños y niñas con Necesidades Específicas de Apoyo Educativo (NESE) en la etapa 0-3 años, centrándose en los procesos de detección, seguimiento y coordinación profesional desarrollados en el CEIF Arraona. La investigación parte de una necesidad detectada en el centro: la ausencia de un procedimiento formalizado que estructure la coordinación entre profesionales y facilite la toma de decisiones compartidas en la atención a los menores con NESE.

Para dar respuesta a esta necesidad, se ha desarrollado un estudio de caso con metodología cualitativa basado en entrevistas semiestructuradas realizadas a la psicopedagoga y a la técnica de necesidades educativas del centro, complementadas con el análisis de documentación institucional. Este enfoque ha permitido comprender cómo se organiza actualmente la atención a los niños y niñas con NESE, identificar fortalezas y aspectos susceptibles de mejora, y analizar el papel de la coordinación interna en la construcción de una respuesta educativa inclusiva.

Los resultados muestran que el centro dispone de recursos y profesionales especializados para atender la diversidad, aunque ponen de manifiesto la conveniencia de reforzar la sistematización de los procesos de coordinación y seguimiento. Como respuesta a esta necesidad, se presenta una propuesta de protocolo de coordinación y seguimiento orientada a mejorar la organización interna, favorecer la coherencia de las actuaciones educativas y reforzar el acompañamiento de los niños y niñas con NESE y sus familias.

Palabras clave: NESE, educación inclusiva, atención temprana, coordinació professional.

ABSTRACT

This Final Degree Project analyses the educational support provided to children with Specific Educational Support Needs (SESN) in the 0–3 stage, focusing on the processes of identification, monitoring and professional coordination developed at CEIF Arraona. The study arises from a need identified within the centre: the lack of a formalised procedure to structure professional coordination and support shared decision-making in the educational response provided to children with SESN.

To address this need, a qualitative case study was conducted through semi-structured interviews with the school psychopedagogist and the educational support technician, complemented by the analysis of institutional documents. This approach made it possible to understand how support for children with SESN is currently organised, identify strengths and areas for improvement, and analyse the role of internal coordination in promoting inclusive educational practices.

The findings reveal that the centre has specialised professionals and resources to address diversity; however, they also highlight the need to strengthen the systematisation of coordination and monitoring processes. In response, a coordination and monitoring protocol is proposed to improve internal organisation, ensure greater consistency in educational actions and enhance support for children with SESN and their families.

Keywords: Specific Educational Support Needs (SESN), inclusive education, early intervention, professional coordination.

1. PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA O NECESSITAT.

Actualment, a les escoles bressol (0-3) cada vegada és més comú i habitual trobar infants que presenten NESE (necessitats específiques de suport educatiu), ja siguin per dificultats en el desenvolupament, com possibles trastorns del neurodesenvolupament, llenguatge, conducta o per factors personals i familiars que poden afectar el seu benestar i aprenentatge. Per això diem que aquesta etapa és clau, perquè és el moment en què es detecten senyals d'alerta i una intervenció primerenca pot marcar una gran diferència.

Al **CEIF Arraona**, com a centre d'educació infantil, apareix la necessitat de garantir una **atenció i un acompanyament de qualitat** per a aquests infants amb NESE, tot i que el centre desenvolupa actuacions per atendre aquestes diversitats, es detecta l'absència d'un procediment normalitzat que estructures la coordinació, el seguiment i la presa de decisions compartides entre els professionals implicats.

Per això, aquest TFG parteix de l'interès per analitzar com s'organitza l'atenció i seguiment dels infants amb NESE al CEIF Arraona, així com identificar quins aspectes es poden reforçar per afavorir una resposta educativa més coherent i coordinada. Aquesta investigació s'alinea amb les competències del grau, ja que implica analitzar una necessitat real, valorar el funcionament d'un recurs educatiu, i proposar millores fonamentades des d'una perspectiva pedagògica.

2. PREGUNTA DE RECERCA I OBJECTIUS

Pregunta de recerca:

¿Com s'organitza l'atenció i el seguiment dels infants amb NESE en el CEIF Arraona?

¿Quins aspectes es poden reforçar per millorar la resposta inclusiva del centre?

Objectiu general: Millorar la coordinació entre la psicopedagoga i la tècnica de necessitat en l'atenció als infants amb NESE en el CEIF Arraona, mitjançant una proposta de millora institucional.

Objectiu específic:

- Analitzar com es detecten i es fan els seguiments dels infants amb NESE en el CEIF Arraona.

Aquest objectiu se centra a entendre com es fa, en la pràctica, el procés de detecció d'un infant que pot presentar NESE i com es realitza aquest seguiment al llarg del temps. Es tracta de veure quins senyals s'observen (comunicació, conducta, llenguatge, autonomia, relació amb els altres…), qui els detecta (tutora, equip educatiu, la pròpia família) i que es fa després; quins registres hi ha, observacions, reunions de seguiment, comunicació amb les famílies, i, si cal, derivacions o

coordinació amb serveis externs. Analitzar-lo permet valorar si el centre té un procés clar i coherent que ajudi a actuar aviat i acompanyar millor a l'infant.

- Descriure com s'organitza la coordinació interna per atendre aquests infants amb NESE en el CEIF Arraona.

L'objectiu consisteix en mirar com es coordina el centre des de dins quan hi ha un infant amb NESE; quins professionals hi intervenen, com es reparteixen les funcions, si hi ha traspàs d'informació entre tutores i suport, hi ha criteri comú per adaptar activitats o rutines, i si existeix una manera ordenada de fer seguiment i revisar les mesures. Valorar aquesta coordinació és important, perquè una bona organització interna fa que l'atenció sigui més consistent i que l'infant tingui un acompanyament estable, no depenent només d'una persona.

- Identificar que funciona i que no en l'atenció als infants amb NESE en el CEIF Arraona.

Aquest objectiu se centra en analitzar els punts forts i les dificultats reals del centre en l'atenció a infants amb NESE. És a dir, detectar quines pràctiques estan ajudant (estratègies d'aula, rutines, adaptacions, relació amb les famílies, recursos, actitud de l'equip…) i quins aspectes generen més problemes o limitacions (manca de procediments compartits, coordinació insuficient, dificultats en el seguiment, absència de criteris comuns d'actuació…). L'objectiu final és que aquesta anàlisi serveixi per tenir un diagnòstic realista i poder orientar propostes de millora concretes i aplicables al centre.

- Elaborar una proposta de millora institucional orientada a reforçar la coordinació i el seguiment dels infants amb NESE al CEIF Arraona.

Aquest objectiu consisteix en l'elaboració d'una proposta de millora adaptada a la realitat i les necessitats del centre, amb la finalitat d'afavorir una resposta educativa més coherent, organitzada i inclusiva. Concretament, es planteja el disseny d'un protocol de coordinació i seguiment que permeti reforçar la comunicació entre els professionals, establir criteris comuns d'actuació i facilitar el seguiment dels infants amb NESE dins del context diari del CEIF Arraona.

3. CONTEXTUALITZACIÓ

El centre d'Educació Infantil i Familiar (CEIF) Arraona és una escola bressol municipal de Sabadell que ofereix el primer cicle d'educació infantil (0 -3), atenent infants des dels quatre mesos fins als tres anys. El centre és titularitat de l'Ajuntament de Sabadell i és gestionat per la cooperativa d'iniciativa social GEDI Gestió i Disseny SCCL. A més, actualment hi treballo al centre, fet que em permet conèixer de prop el funcionament quotidià, la realitat de les famílies i les necessitats dels infants. Per això, vaig considerar que era una bona oportunitat convertir aquesta experiència en un TFG, connectat a la pràctica real.

El centre es va inaugurar l'any 2007 i s'ubica al barri dels Merinals, al districte 5 de Sabadell (sectors de Gràcia, Can Feu i els Merinals i el Sector Oest). Aquest districte compta amb una superfície aproximada de 4,67 Km² i una població de més de 20.000 habitants. És un barri perifèric creat a la dècada dels anys quaranta que va créixer amb l'arribada d'immigrants d'Extremadura, Múrcia i Andalusia. Actualment, hi viuen unes 6.000 persones, de les quals prop de la meitat són d'origen forà. En aquest context, el CEIF Arraona atén famílies molt diverses. D'una banda, famílies amb rendes mitjanes-altes procedents de barris propers (Gràcia, Can Gambús, Can Llong). De l'altra, famílies del mateix barri amb rendes més baixes i situacions de vulnerabilitat, tant autòctones com nouvingudes.
Cal tenir en compte que, tot i ser un servei públic, l'escola bressol no és de caràcter gratuït, i això pot influir en el perfil de famílies que hi accedeixen; alhora, algunes unitats familiars compten amb ajudes o suports socials per poder-hi participar.

Aquest aspecte genera que el grup tingui una gran diversitat tant cultural com lingüística, d'estils educatius i necessitats. La comunicació amb les famílies catalanoparlants i el centre, promou l'ús del català en la vida quotidiana i educativa, adaptant-se perquè la comunicació sigui comprensible per a tothom. Aquests contextos (diversitat cultural i lingüística, desigualtats socioeconòmiques i realitats familiars diferents) fa especialment rellevant garantir una atenció educativa inclusiva i ajustada a les necessitats de cada infant. En aquest marc, el centre troba amb el repte de donar resposta a infants amb NESE (necessitats específiques de suport educatiu), assegurant una detecció i un seguiment acurats, així com una coordinació interna clara. Per això, en aquest TFG pren importància el paper de la psicopedagoga del centre i de la tècnica de necessitats, i com s'organitza el seu treball conjunt per oferir un acompanyament coherent a l'infant, a l'equip educatiu i a les famílies.

4. FONAMENTACIÓ TEORICA.

4. 1. EDUCACIÓ INCLUSIVA I ATENCIÓ A LA DIVERSITAT A L'ETAPA 0-3.

"La inclusió és un procés que condueix a incrementar la participació dels estudiants i a reduir la seva exclusió del currículum comú, de la cultura i de la comunitat" (Booth i Ainscow, 1998, citat a Centellas,2023). En aquesta línia, la inclusió no s'ha d'entendre com un estat final, sinó com un procés de millora contínua orientat a garantir la participació de tots els infants dins de la comunitat educativa (Centellas, 2023)

L'atenció a la diversitat constitueix un element fonamental dins dels processos educatius inclusius. Segons Morodo (2017), atendre la diversitat implica comprendre les diferents maneres d'aprendre que presenta l'alumnat per tal d'oferir una resposta educativa ajustada a les seves necessitats. Això requereix que els professionals coneguin la diversitat existent dins l'aula i adaptin les pràctiques educatives per afavorir la participació i l'aprenentatge de tots els infants (Morodo,2017).

En el primer cicle d'Educació Infantil (0-3 anys), aquesta mirada és especialment important, ja que es tracta d'una etapa clau del desenvolupament en què es construeixen les primeres experiències educatives, socials i emocionals dels infants. En aquest sentit, l'escola bressol no només garanteix l'accés de tots els infants al centre, sinó que també promou la participació activa en les rutines, les activitats i les relacions quotidianes, adaptant l'organització de l'aula, els espais i les propostes educatives a les diferents necessitats i ritmes d'aprenentatge. Des d'aquesta perspectiva, el Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA) esdevé una estratègia rellevant per afavorir la inclusió, ja que pretén oferir múltiples formes de participació, representació i expressió per donar resposta a les diferències individuals de l'alumnat (Morodo,2017)

El principi d'educació inclusiva també està recollit en la normativa educativa. En el cas de Catalunya, el Decret 150/2017 d'escola inclusiva estableix que el sistema educatiu ha de garantir que tots els alumnes puguin participar i aprendre en contextos ordinaris, amb els suports necessaris. Aquest model promou una escola que s'adapta als infants i no a l'inrevés, fomentant la participació, la igualtat d'oportunitats i el respecte a la diversitat.

A més, l'experiència de les famílies i dels professionals ens mostra que el procés d'inclusió no depèn únicament de la normativa educativa, sinó també del compromís dels centres i dels equips educatius. Segons l'estudi EDITEA (2021), les famílies valoren especialment el paper dels professionals que

promouen aquesta mirada inclusiva i que faciliten la participació dels infants amb necessitats diverses dins del grup. Tanmateix, també es posen de manifest diverses barreres, com ara dificultats burocràtiques o manca de recursos, que poden dificultar la implantació efectiva de pràctiques inclusives. Per això, avançar cap a una educació infantil realment inclusiva requereix una organització del centre que garanteixi suports educatius adequats, coordinació entre professionals i una mirada pedagògica centrada en les necessitats de cada infant. En el context de les escoles bressol, això implica que l'atenció a la diversitat no sigui una resposta puntual a determinades situacions, sinó un principi estructural del projecte educatiu del centre.

4.2. QUE ENTENEM PER NESE I NEE.

Hi ha dos conceptes clau en aquest treball que corresponen als següents acrònims: NEE i NESE. Aquestes dues definicions tenen moltes similituds, i és per això que poden arribar a confondre's, en molts casos, fins a arribar a desconèixer l'existència d'una distinció, però en la LOMLOE. Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre és on es comença a distingir i marcar els límits que marquen la diferència entre ambdues. Deixant així les NESE definides de la següent manera:

> *"(...) alumnos y alumnas que requieran una atención educativa diferente a la ordinaria, por presentar necesidades educativas especiales, por retraso madurativo, por trastornos del desarrollo del lenguaje y la comunicación, por trastornos de atención o de aprendizaje, por desconocimiento grave de la lengua de aprendizaje, por encontrarse en situación de vulnerabilidad socioeducativa, por sus altas capacidades intelectuales, por haberse incorporado tarde al sistema educativo o por condiciones personales o de historia escolar (...)". (LOMLOE, 2020,p.71)*

Després de veure aquesta definició es percep que l'alumnat que hi presenta unes NESE és un col·lectiu d'infants que requereixen una sèrie d'atencions i recursos especials en un moment determinat del seu procés educatiu, com per exemple un alumne de nacionalitat estatunidenc sense cap mena de domini en la llengua espanyola, segurament aquest infant no aconseguirà seguir la mateixa evolució a nivell lingüística que un infant amb el castellà com a llengua materna i necessito un tracte especial en aquesta àrea per poder aconseguir l'adquisició i comprensió de aquest idioma, però una vegada tingui aquest domini de l'idioma utilitzat en l'àmbit educatiu amb facilitat, segurament, ja no presentarà una necessitat específica de suport educatiu.

Ara bé, una necessitat educativa especial és un concepte diferent, per exemple seria un infant amb un trastorn de dèficit d'atenció, el que, encara que millori i evolucioni positivament al llarg dels anys, el més probable és que requereixi una atenció i uns recursos especials en el seu transcurs acadèmic. Per veure més clara aquesta distinció, es considera important citar d'igual forma el document, abans

mencionat, en el que es pot veure que en l'article 73 la definició de les NEE amb les següents paraules literals:

> *"Se entiende por alumnado que presenta necesidades educativas especiales, aquel que afronta barreras que limitan su acceso, presencia, participación o aprendizaje, derivadas de discapacidad o de trastornos graves de conducta de la comunicación y del lenguaje, por un periodo de su escolarización a lo largo de toda ella, y que requiere determinados apoyos y atenciones educativas específicas para la consecución de los objetivos de aprendizaje adecuados a su desarrollo"*. (LOMLOE, 2020, p.108)

Amb la finalitat de veure més clares les seves diferències, he posat diversos exemples: un infant que presenta un TEA, presenta NEE, en canv,i un infant amb un trastorn d'atenció unes NESE; un alumne que tingui un retard maduratiu en el llenguatge presenta NESE, en canvi, si té una discapacitat auditiva es classifica dins de les NEE, i per acabar un infant que es trobi en vulnerabilitat socioeducativa i/o s'hagi incorporat de forma tardia al sistema educatiu, es tracta d'una nena amb NESE, en canvi, si es presenta un trastorn greu en la seva conducta unes NEE.

4.3. DETECCIÓ PRECOÇ I ATENCIÓ PRIMERENCA.

La detecció precoç i l'atenció primerenca constitueix dos elements fonamentals en el marc de l'educació inclusiva, especialment en el primer cicle d'Educació Infantil (0-3 anys). Aquesta etapa es caracteritza per ser un període clau en el desenvolupament dels infants, en què la identificació primerenca de possibles dificultats pot permetre una intervenció ajustada i eficaç que afavoreixi el seu desenvolupament global. Diversos autors destaquen que una actuació primerenca pot contribuir a prevenir o minimitzar l'impacte de determinades dificultats i afavorir una evolució més positiva a l'infant. (Cabeceran et al.,2019)

La detecció precoç fa referència al procés d'identificar, en les primeres etapes de la vida, possibles senyals d'alerta relacionades amb el desenvolupament, la comunicació, el llenguatge, la motricitat, l'autonomia o les relacions socials. Segons Casals Hierro (2016), aquest procés es basa principalment en l'observació sistemàtica dels infants dins dels contextos quotidians. En aquesta mateixa línia, Cabeceran et al. (2019) destaquen que l'observació continuada permet identificar necessitats, registrar-ne l'evolució i prendre decisions educatives ajustades a cada situació.

Per la seva banda, l'atenció primerenca en global el conjunt d'intervencions dirigides als infants de 0 a 6 anys que presenten trastorns en el desenvolupament o rics de presentar-los, així com a les seves

famílies (Aranda i de Andrés,2004). Segons el *Libro Blanco de la Atención Temprana* elaborat pel Grupo de Atención Temprana (GAT, 2005), aquestes intervencions tenen com a finalitat donar resposta de manera precoç a les necessitats detectades, afavorint el desenvolupament de l'infant i prevenint possibles dificultats futures.

Actualment, l'atenció primerenca es concep des d'una perspectiva interdisciplinària que integra professionals dels àmbits educatius, sanitari i social (Martínez Moreno i Calet, 2015). Aquesta mirada parteix de la idea que el desenvolupament infantil no depèn exclusivament de les característiques individuals de l'infant, sinó també dels diferents contextos en què participa. En aquest sentit, el model ecològic-sistèmic considera que la família, l'escola i la comunitat constitueixen entorns interrelacionats que influeixen directament en el desenvolupament i benestar de l'infant (Martínez Moreno i Calet, 2015).

D'acord amb aquesta perspectiva, les actuacions d'atenció primerenca no es dirigeixen únicament a l'infant, sinó també a la família i al seu entorn més proper, tal com assenyalen Martínez Moreno i Calet (2015), la participació familiar és un element essencial del procés d'intervenció, ja que afavoreix la coherència entre les actuacions desenvolupades en els diferents contextos de la vida de l'infant.

Per aquest motiu, l'atenció primerenca es fonamenta en principis com la prevenció la globalitat i la coordinació entre professionals. En aquesta mateixa línia, Demestres i Bayarri (2009) assenyalen que una actuació eficaç requereix la col·laboració entre els diferents agents implicats i la construcció d'espais compartits de coordinació i intercanvi d'informació.

Així doncs, la detecció precoç i l'atenció primerenca requereixen una observació sistemàtica, una comunicació fluida amb les famílies i una coordinació efectiva entre els professionals implicats. Aquests elements resulten imprescindibles per garantir una resposta educativa coherent, preventiva i ajustada a les necessitats de cada infant (GAT, 2005; Martínez Moreno i Calet, 2015; Demestres i Bayarri, 2009)

4.4. EL PAPER DE LES FAMÍLIES I LA COMUNICACIÓ FAMÍLIA-CENTRE.

En aquest primer cicle (0-3 anys) d'Educació Infantil, les famílies tenen un paper fonamental en el desenvolupament dels infants i en el seu procés educatiu. En aquestes primeres edats, la relació l'escola i la família no s'ha d'entendre únicament com un canal d'intercanvi d'informació, sinó com

una col·laboració educativa basada en la confiança, la comunicació i la corresponsabilitat (Macià,2023)

Diverses investigacions han evidenciat que una relació positiva entre les famílies i els centres educatius afavoreixen més dedicació parental en l'educació dels infants i contribueix a millorar tant el seguiment educatiu com el desenvolupament personal (Macià,2023). Tanmateix, la participació familiar no depèn exclusivament de la predisposició de les famílies, sinó també de les oportunitats de participació i dels canals de comunicació que ofereix el mateix centre educatiu. Per aquest motiu, resulta necessari que les escoles desenvolupin estratègies d'acollida, comunicació i seguiment que facilitin la construcció de vincles de confiança i afavoreixin la implicació de les famílies en la vida del centre (Macià,2023).

En aquest mateix punt, Vall et al. (2018) defensen que les actuacions que es fan orientades a reforçar les habilitats parentals i a oferir espais d'acompanyament a les famílies contribueixen a millorar la relació família-escola i a tenir més implicació en el procés educatiu dels infants. Els autors destaquen que les famílies han de ser considerades com agents educatius actius i partícips del procés educatiu dels seus fills i filles. A més, en l'estudi de Vall et al. (2018) es mostra que la creació d'espais de trobada, orientació i suport dins dels centres educatius crea aquest apropament emocional de les famílies a l'escola, incrementant la confiança i creen col·laboració entre ambdues parts.

Per tot això, una comunicació fluida, continuada i basada en la confiança mútua és imprescindible per poder garantir una resposta educativa coherent i ajustada a les necessitats dels infants (Macià,2023). Des d'aquesta perspectiva, la participació de les famílies no ha de ser limitada per moments puntuals d'informació diària, sinó que ha de formar part del funcionament habitual del centre i del procés educatiu dels infants.

4.5. FUNCIÓ DE LA PSICOPEDAGOGA I DE LA TÈCNICA DE NECESSITATS DEL CENTRE.

Abans de descriure les funcions de la psicopedagoga i la tècnica de necessitats del CEIF Arraona, cal assenyalar que la informació presentada en aquest apartat és de documents interns del centre, de la qual he tingut accés pel meu vincle al centre. Es tracten de documents interns de la mateixa institució educativa i, per tant, no es troben disponibles públicament, per això no he citat cap cita literària, ja que la descripció d'aquestes dues figures professionals es fomenta en l'anàlisi d'aquests documents.

L'atenció als infants amb necessitats específiques de suport educatiu en l'etapa 0-3 no es pot entendre sense el treball coordinat de diferents professionals dins el centre educatiu. En aquest context, la figura de la psicopedagoga i la tècnica de necessitats educatives específiques (NESE) tenen un paper clau per garantir una resposta educativa ajustada, inclusiva i de qualitat.

Segons el document intern de funcions professionals del centre la psicopedagoga forma part de l'equip educatiu i té com a funció principal garantir la detecció precoç d'infants amb possibles dificultats en el seu desenvolupament, així com promoure una atenció totalment especialitzada i immediata. Aquesta tasca inclou l'observació individualitzada, la identificació de necessitats educatives específiques i el seguiment dels infants, mitjançant l'elaboració i supervisió de plans individualitats en coordinació amb l'equip educatiu.

A més, tal com estableix aquest mateix document, la psicopedagoga desenvolupa un paper fonamental en l'acompanyament a les famílies, orientant-les en el procés educatiu i en la presa de decisions, així com en l'assessorament a l'equip docent en estratègies d'atenció a la diversitat i adaptació de la resposta educativa.

Pel que fa a la tècnica de NESE, el document de funcions estableix que aquesta figura forma part de l'equip docent i té com a tasca principal donar suport directe als infants amb dificultats en el seu desenvolupament intervenint de manera activa en el dia a dia de l'aula. Entre les seves funcions destaca la implementació dels plans individualitzats, l'elaboració de materials adaptats i l'atenció directa als infants dins l'estança. Així mateix, es posa de manifest la importància de la coordinació amb la resta de professionals del centre, especialment amb la tutora i psicopedagoga, per tal d'assegurar una actuació coherent i compartida.

Pel que he pogut veure el conjunt d'aquests documents posen en relleu que ambdues figures desenvolupen funcions complementàries; la psicopedagoga aporta una mirada global, de detecció i seguiment, mentre que la tècnica de NEE concreta la intervenció en la pràctica quotidiana de l'aula. Aquesta complementarietat és essencial per garantir una atenció integral i ajustada a les necessitats dels infants.

Taula 1. *Taula comparativa d'actuació*

Àmbit d'actuació	PSICOPEDAGOGA	TÈCNICA DE NEE
Funció principal	Detecció precoç, seguiment i orientació global dels infants amb NESE.	Suport directe i intervenció quotidiana amb infants amb NESE.
Relació amb l'infant	Observació individualitzada i	Atenció directa a l'aula i suport en

	identificació de necessitats.	les rutines diàries.
Plans individualitzats (PI)	Elaboració, coordinació i seguiment dels PI.	Implementació dels PI en el dia a dia.
Intervenció educativa	Propostes d'estratègies i orientacions metodològiques.	Aplicació pràctica d'adaptacions i recursos.
Relació amb les famílies	Acompanyament, orientació i seguiment amb famílies.	Suport indirecte (principalment a través de l'equip)
Relació amb l'equip directiu	Assessorament, supervisió i orientació pedagògica.	Coordianció amb tutores i equip per aplicar les mesures.
Coordinació amb serveis externs	Coordinació amb CDIAP, EAP i altres serveis.	Participació indirecta segons necessitats
Elaboració de materials	Orienta sobre adaptacions.	Crea i adapta materials específics.
Rol dins el centre	Visió global, diagnòstica i de planificació	Rol pràctic, aplicat i de suport directe.

Font: Elaboració propia

4.6. COORDINACIÓ INTERNA I COHERÈNCIA DELS SUPORTS.

La coordinació interna és un element essencial per poder garantir una resposta educativa coherent i ajustada a les necessitats dels infants. En els contextos educatius l'atenció a la diversitat, les actuacions educatives no poden dependre exclusivament d'un únic professional, sinó que requereixen la participació dels diferents agents implicats en el seguiment de l'infant. Segons Siles et al. (2001), el suport educatiu és més eficaç quan es construeix des d'una responsabilitat compartida i orientada a objectius comuns.

Perquè aquesta actuació conjunta sigui possible, cal que hi hagi mecanismes que facilitin aquest intercanvi d'informació i la presa de decisions compartida. Segons Crua i Barceló (2018), la coordinació entre professionals requereix establir canals de comunicació que siguin viables, espais que permetin planificar actuacions conjuntes d'acord amb les necessitats detectades.

Així com diu Siles et al.(2001) ells destaquen que les actuacions acordades han de ser compartides per tots els professionals implicats i que el seguiment dels casos sigui de manera continuada al llarg del temps. Afavorint que els diferents professionals treballin sota uns mateixos criteris d'actuació i contribueixin a donar coherència als suports educatius que rep l'infant.

En aquest sentit, les converses informals que he tingut amb membres de l'equip directiu del CEIF Arraona també han posat en manifest a la importància de disposar d'espai de coordinació que facilitin el seguiment compartit dels infants i la comunicació entre els professionals del centre. Aquesta necessitat reforça la importància d'establir mecanismes que afavoreixin una actuació coherent i continuada davant les diferents situacions que es poden presentar en el dia a dia de l'escola bressol.

5. METODOLOGIA

5.1. ENFOCAMENT I TIPUS D'ESTUDI

Aquest Treball de Fi de Grau es basa en un enfocament qualitatiu, ja que no busca obtenir dades numèriques, sinó entendre en profunditat com funciona el centre en la pràctica real, conèixer com es coordinen la psicopedagoga i la tècnica de necessitats en l'atenció als infants amb NESE i identificar quins aspectes poden millorar. Per això, he considerat que la millor manera de fer-ho és escoltant directament a les professionals implicades, per poder entendre la seva experiència i analitzar com treballen en el dia a dia al centre.

Tal com planteja Echevarría (2005), "toda investigación cualitativa busca conocer desde los sujetos, de manera inductiva", fet que implica situar-se des de les experiències i discursos de les persones participants per interpretar la realitat des de dins. En aquest sentit, la metodologia qualitativa resulta especialment pertinent per aquest estudi, ja que permet analitzar processos complexos com la detecció precoç, la coordinació entre professionals o la relació amb les famílies, aspectes que difícilment podrien ser compresos en profunditat únicament des d'una perspectiva quantitativa.

Així mateix, el disseny qualitatiu es caracteritza per la seva flexibilitat i obertura. Segons Valles (1996), "dentro de su misma apertura, el diseño cualitativo también se proyecta, trazando planes y marcando decisiones, las que podrán revisarse una vez que comience el trabajo de la investigación. Desde la formulación del problema se va acotando la búsqueda y per ende, éste debe ser la base para poder generar el diseño". Aquesta perspectiva encaixa directament amb aquest treball, ja que, tot i partir d'una necessitat institucional detectada i d'uns objectius concrets, el procés d'investigació es manté prou flexible per adaptar-se a les realitats emergents del context i a la informació recollida durant el procés.

Pel que fa al tipus d'estudi, aquesta investigació es planteja com un estudi de cas, centrat específicament en el centre CEIF Arraona, això vol dir que no pretenc generalitzar resultats a tots els centres, sinó analitzar en profunditat un cas concret, per poder observar la realitat de manera propera i contextualitzada, quines són les necessitats reals que hi presenta i proposar millores ajustades al context.

5.2. ÀMBIT I PARTICIPANTS

L'estudi es desenvolupa al Centre d'Educació Infantil i Familiar (CEIF) Arraona, una escola bressol municipal situada al barri dels Merinals a Sabadell, que atén a infants d'entre 0 i 3 anys. Es tracta d'un centre que, tal com s'ha descrit en l'apartat de contextualització, presenta una realitat diversa tant des del punt de vista social com cultural i educatiu, fet que implica la presència d'infants amb diferents necessitats i ritmes de desenvolupament.

Aquest context fa especialment rellevant l'atenció a la diversitat i la necessitat de disposar d'una organització interna clara que permeti detectar, fer seguiment i intervenir de manera ajustada en els casos d'infants amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE). En aquest sentit, el centre esdevé un espai adequat per analitzar com es duen a terme aquests processos en la pràctica real.

Cal tenir en compte, de què es tracta d'un context conegut per a mi, ja que form-ho part del centre, com a tècnica de menjador i de dormitori. Aquest fet m'ha facilitat una millor comprensió de la dinàmica interna, així com un accés més directe a la informació i als professionals implicats. Encara i tot això, he procurat mantenir una mirada analítica i reflexiva durant tot el procés de recerca, amb l'objectiu de poder garantir una anàlisi rigorosa i fonamentada.

Pel que fa als participants, la recerca se centra en dues figures professionals clau dins del centre:

- La psicopedagoga
- La tècnica de necessitats educatives (NESE)

La selecció d'aquestes participants no és casual, sinó que respon directament a l'objectiu del treball, ja que són les professionals que intervenen de manera més directa en els processos d'atenció als infants amb NESE. Concretament, aquestes figures tenen un paper rellevant en:

- La detecció de possibles necessitats, a partir de l'observació i la coordinació amb l'equip educatiu.
- El seguiment dels infants, assegurant una continuïtat en l'acompanyament.
- L'assessorament a les educadores, orientant en l'adaptació de les pràctiques educatives.
- La coordinació interna, especialment entre els diferents professionals del centre.
- La relació amb les famílies i serveis externs, quan és necessari.

A més la seva posició dins del centre els permet tenir una visió global del funcionament dels processos d'atenció a la diversitat, així com identificar tant els elements que faciliten aquesta tasca com les dificultats que es presenten en el dia a dia.

D'altra banda, tot i que l'estudi és centra principalment en aquestes dues figures professionals, cal destacar que la seva tasca es desenvolupa en constant interacció amb l'equip educatiu i amb les

famílies. Per tant, encara que aquest no siguin participants directes de la recerca, formen part del context d'anàlisi i apareixen de manera indirecta a través del discurs de les professionals entrevistades i de la documentació analitzada.

Així doncs, la selecció de l'àmbit i dels participants permet obtenir una visió concreta, realista i contextualitzada sobre com s'organitza l'atenció als infants amb NESE dins del CEIF Arraona, facilitant així la identificació de les necessitats i la posterior proposta de millora.

5.3. TÈCNIQUES I INSTRUMENTS DE RECOLLIDA DE DADES

Per donar resposta a les preguntes de recerca i assolir l'objectiu del treball, he seleccionat tècniques de recollida de dades pròpies de la metodologia qualitativa, que permeten obtenir informació detallada, contextualitzada i basada en l'experiència real de les professionals del centre.

En concret, s'han utilitzat dues tècniques principals; entrevistes semiestructurades i l'anàlisi documental. La combinació d'aquestes dues tècniques permet obtenir una visió més completa de la realitat estudiada, ja que he pogut contrastar les pràctiques quotidianes amb l'organització formal del centre.

5.3.1. Entrevista semiestructurada

Pel que fa a les entrevistes semiestructurades, són una tècnica principal de recollida de dades, ja que ens permeten poder accedir al discurs, l'experiència i la percepció dels professionals directament implicats en els processos d'atenció, seguiment i coordinació, que com he mencionat en l'anterior punt, han sigut realitzades a la psicopedagoga i la tècnica de necessitats educatives del centre. Aquest tipus d'entrevista es basa en un guió previ de preguntes obertes, elaborades a partir dels objectius del treball i del marc teòric. No es caracteritza com una entrevista rígida, sinó que permet adaptar-se al desenvolupament de la conversa, aprofundint en tot moment en aquells aspectes que emergeixen com a rellevants. El fet d'aquesta flexibilitat és especialment útil en aquest tipus de recerca, ja que facilita que les participants puguin explicar amb detall la seva experiència, aportar exemples concrets i expressar la seva visió sobre el funcionament del centre.

Pel que fa al disseny del guió de l'entrevista no s'ha elaborat de manera aleatòria, sinó mitjançant les dimensions conceptuals desenvolupades en el marc teòric. Concretament, les preguntes s'han construït vinculant-se amb els principals eixos d'anàlisi; educació inclusiva, detecció precoç, coordinació interna, relació família i centre i organització institucional. Aquesta vinculació garanteix la coherència metodològica entre teoria, objectius i instrument de recollida, assegurant que la

informació obtinguda permeti respondre de manera fonamentada a la pregunta de recerca, i sigui informació útil, no només per a l'anàlisi diagnòstica, sinó també per a la posterior elaboració d'una proposta de millora institucional.

D'aquesta manera, cada bloc de preguntes respon a una finalitat específica:

- Comprendre com es detecten les necessitats dels infants.
- Analitzar els mecanismes de seguiment i intervenció.
- Descriure la coordinació entre professionals.
- Identificar el paper de les famílies.
- Detectar fortaleses i mancances institucionals.

A més, amb la voluntat de reforçar el rigor metodològic, s'ha elaborat una taula de correspondència entre dimensions teòriques, objectius específics i blocs de preguntes, fet que permet justificar que l'instrument no només recull informació rellevant, sinó que ho fa de manera coherent amb el plantejament global de la investigació.

Taula 2. *Taula construcció de les entrevistes.*

Objectiu específic	Dimensió teòrica	Preguntes de l'entrevista
Analitzar com es detecten i es fan els seguiments dels infants amb NESE	Detecció precoç i atenció primerenca	"Creus en l'atenció primerenca? La consideres indispensable per la consecucció d'uns resultats més òptims?"
		"Com es detecten les possibles necessitats dels infants dins del centre?"
Descriure la coordinació interna.	Funció de la psicopedagoga i tècnica NESE	"En què es basa la teva feina dins del centre?"
		"Com és el teu dia a dia al centre?"
		"Com és la coordinació entre la psicopedagoga i la tècnica de necessitats?"
Identificar fortaleses i mancances.	Coordinació interna i coherència dels suports	"Quines són les principals dificultats que et trobes?"
		"Què creus que falta al centre per millorar aquesta atenció?"
Analitzar la relació família-centre	Família-Centre	"Com es treballa la comunicació amb les famílies?"
		"Quin paper tenen les famílies en el seguiment dels infants amb NESE?"

Font: Elaboració propia

5.3.2. Anàlisi documental

De manera complementària, s'ha realitzat un anàlisi de documents del centre, amb l'objectiu de conèixer com s'organitza formalment l'atenció als infants amb NESE. Els documents analitzats inclouen; el Projecte Educatiu de Centre (PEC), documents de funcionament, i altres materials relacionats amb el seguiment dels infants. Aquesta tècnica em permet accedir a la dimensió més formal i organitzativa del centre, és a dir, allò que està establert a escala institucional. Ha sigut especialment rellevant perquè permet; identificar si existeixen criteris o protocols clars d'actuació, entendre com es defineixen els rols dels professionals i detectar possibles buits o mancances en l'organització.

A més, l'anàlisi documental facilita la contrastació de la informació obtinguda a través de les entrevistes, permeten comparar el que està establert "sobre el paper" amb el que realment es fa en la pràctica.

Taula 3. *Taula d'anàlisi documental*

Document analitzat	Aspectes analitzats
Projecte Educatiu de Centre (PEC)	Principis pedagògics, model d'atenció a la diversitat, enfocament inclusiu i mesures de seguiment dels infants amb NESE.
Apartat d'organització del personal del PEC	Funcions i responsabilitats de la psicopedagoga, la tècnica de necessitats educatives i la coordinació entre professionals del centre.
Documents interns de coordinació i seguiment	Procediments de detecció registre d'observacions, seguiment dels infants i mecanismes de comunicació interna.
Pla de vinculació amb famílies del centre	Estratègies de comunicació amb les famílies, entrevistes, reunions i processos d'acompanyament familiar.

Font: Elaboració propia

5.4. PROCEDIMENT I PLANIFICACIÓ

5.4.1. Presentació de la proposta de protocol

A partir de les necessitats detectades durant el procés d'investigació, es planteja un disseny d'un protocol de coordinació i seguiment orientat a reforçar la resposta educativa del CEIF Arraona davant l'atenció als infants amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE).

La proposta no neix únicament de la informació recollida a través de les entrevistes i l'anàlisi documental, sinó també del coneixement directe del funcionament quotidià del centre. El fet de formar part de l'equip del CEIF Arraona m'ha permès observar les dinàmiques internes, les necessitats organitzatives existents i les dificultats que poden aparèixer.
A més, al llarg del procés de desenvolupament del treball, també s'han mantingut converses informals amb la direcció del centre, les quals m'han permès compartir inquietuds, detectar necessitats comunes i valorar la possibilitat de crear una eina organitzativa que pogués resultar útil i aplicable dins la realitat institucional del CEIF Arraona.

En aquest sentit, el protocol es planteja com una proposta construïda des de la mateixa pràctica educativa i institucional, combinant les aportacions teòriques, les experiències professionals recollides durant la investigació i la realitat quotidiana del centre. La finalitat és oferir una eina flexible i funcional que contribueixi a facilitar la coordinació entre professionals, reforçar els processos de seguiment i afavorir una resposta educativa més coherent, preventiva i inclusiva.
Ja que la necessitat detectada després d'aquesta anàlisi no es relaciona amb la manca de recursos personals o d'atenció a la diversitat, sinó amb la conveniència de disposar d'un marc organitzatiu compartit que sistematitzats els processos a seguir.

5.4.2. Protocol de coordinació i seguiment dels infants amb NESE al CEIF Arraona

Finalitat del protocol

La finalitat d'aquest protocol és establir una proposta organitzativa comuna que permet millorar la coordinació, la detecció, el seguiment i la resposta educativa dels infants amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE) dins del CEIF Arraona.

Taula 4. *Professionals implicats i funcions.*

Professionals	Funcions principals dins del protocol
Tutora	Observació quotidiana de l'infant, detecció inicial de possibles senyals d'alerta, comunicació amb les famílies i coordinació amb la resta de professionals del centre.
Psicopedagoga	Valoració i seguiment dels casos, orientació pedagògica, coordinació interna i externa, assessorament a l'equip educatiu i suport a les famílies.
Tècnica de necessitats educatives	Suport directe dins l'aula, aplicació d'adaptacions observació específica i col·laboració en el seguiment dels infants.
Direcció	Supervisió general del procés, organitzatiu dels espais de coordinació i suport institucional.
Famílies	Intercanvi d'informació rellevant, participació en el seguiment i col·laboració en les actuacions acordades.

Font: Elaboració propia

FASES DEL PROTOCOL

1. Detecció inicial

La primera fase del protocol correspon al procés de detecció inicial de possibles necessitats específiques de suport educatiu en els infants. Aquesta fase té una funció preventiva i es basa principalment en l'observació quotidiana que realitzen els professionals durant aquestes rutines diàries, activitats i moments de relació dins l'aula.

L'objectiu principal és identificar possibles senyals d'alerta relacionades amb el desenvolupament de l'infant, especialment en àmbits com la comunicació i el llenguatge, la relació social, la conducta, l'autonomia, la motricitat o la regulació emocional. La detecció inicial es duu a terme principalment per part de la tutora i la tècnica de necessitats educatives, ja que són professionals que mantenen un contacte més continu amb l'infant en el dia a dia. Tot i això, la psicopedagoga també pot intervenir en aquesta fase mitjançant observacions específiques o assessorament a l'equip educatiu. Un cop es detecten indicadors significatius, es realitza un primer registre intern d'observacions amb la finalitat de començar un seguiment inicial i compartir la informació amb la resta de professionals implicats.

En aquest sentit, alguns dels principals aspectes observables que poden actuar com a indicadors inicials són els següents:

Taula 5. Indicadors o senyals d'alerta

Comunicació i llenguatge	Absència o retard en el llenguatge.
	Poca intenció comunicativa.
	Dificultat per expressar necessitats o escassa resposta a les interaccions verbals.
Relació social	Dificultat per interaccionar amb iguals o adults.
	Tendència a l'aïllament.
	Poc contacte visual o manca d'interès pel joc compartit.
Conducta i regulació emocional	Conductes disruptives.
	Irritabilitat freqüent.
	Dificultat per gestionar frustracions.
	Desregulació emocional continuada.
Motricitat	Dificultats de coordinació
	Retard en habilitats motrius bàsiques
	Inseguretats en els moviments.
Autonomia personal	Dependència excessiva en rutines quotidianes o dificultats en hàbits d'alimentació, higiene o descans segons l'edat evolutiva.
Joc i participació	Poc interès per les activitats proposades.
	Joc repetitiu.
	Dificultat per participar en les dinàmiques de grup.
Desenvolupament cognitiu i aprenentatge	Dificultats per seguir consignes senzilles.
	Problemas d'adaptació.
	Dificultats d'adaptació a les rutines quotidianes.

Font: Elaboració propia

2. Valoració i coordinació interna.

Un cop s'han detectat les possibles necessitats, s'inicia una fase de valoració i coordinació interna entre els diferents professionals implicats en l'atenció de l'infant.

Amb aquesta fase volem aconseguir compartir les observacions realitzades, analitzar conjuntament la situació de l'infant i establir una primera valoració sobre les necessitats que s'han detectat. Així

mateix, ens permet acordar possibles mesures educatives, estratègies d'intervenció o acomplir actuacions de seguiment. La coordinació es realitza principalment mitjançant reunions internes entre la tutora, la tècnica de necessitats educatives i la psicopedagoga del centre. En determinades situacions, també pot intervenir la direcció del centre per facilitar l'organització i el seguiment del cas que es detecti. A més, aquesta fase incorpora també una funció mediadora, ja que pretén afavorir espais de consens i presa decisions compartides entre els diferents professionals. En aquest sentit, el protocol el que pretén és facilitar que les decisions educatives no depenguin únicament de la mirada individual professional, sinó que es construeixen de manera compartida a partir de les diferents observacions, experiències i perspectives de l'equip educatiu.

Aquest treball compartit també contribueix a reduir possibles descoordinacions o incoherències en la intervenció educativa, afavorint una actuació més estable, coherent i continuada entre els diferents agents implicats. Així mateix, permet generar més seguretat professional en la presa de decisions i reforçar el sentiment de corresponsabilitat dins l'equip.

Durant aquesta fase, es proposa utilitzar diferents instruments de registre, com fulls d'observació, registres interns de seguiment o actes de reunió, amb la finalitat de poder garantir una recollida d'informació més estructurada i coherent.

3. Seguiment i intervenció educativa

Aquesta tercera fase del protocol correspon a l'aplicació pràctica de les mesures educatives i estratègies de suport acordades prèviament durant la fase de valoració i coordinació interna. La seva finalitat principal és garantir un acompanyament continuat de l'infant dins del context quotidià del centre, afavorint a una resposta educativa ajustada a les seves necessitats i al seu ritme de desenvolupament. Pel que fa a aquesta fase, les actuacions que han sigut acordades pels professionals implicats es traslladen al dia a dia de l'aula i a les diferents rutines del centre. D'aquesta manera, el seguiment es concreta en l'aplicació continuada de mesures de suport, adaptacions i estratègies educatives que permetin afavorir el benestar, la participació i el desenvolupament global de l'infant dins del seu entorn habitual.

Durant aquesta fase, la tutora i la tècnica de necessitats educatives mantenen un paper especialment actiu, ja que són les que duen a terme l'acompanyament més directe de l'infant. Paral·lelament, la psicopedagoga continua participant en el seguiment del cas mitjançant observacions puntuals, espais de coordinació i orientació a l'equip educatiu, amb la finalitat de valorar l'evolució de l'infant i revisar, si és necessari, les mesures que han sigut aplicades.

Així mateix, el seguiment continuat ens permet observar si les actuacions que han sigut acordades anteriorment estan donant resposta a les necessitats que es presenten o si cal introduir ajustaments en aquesta intervenció educativa. Per aquest mateix motiu és important mantenir espais periòdics de revisió entre els professionals, per poder compartir observacions, valorar les dificultats i garantir així una actuació coherent i continuada. Amb aquesta fase finalment, també s'incorpora una funció preventiva i d'avaluació continua, ja que aquest seguiment sistemàtic ens permet detectar possibles canvis en l'evolució de l'infant i ajustar aquestes actuacions educatives.

4. Coordinació amb les famílies i serveis externs

En aquesta quarta fase del protocol veiem el procés de comunicació i coordinació amb les famílies, i en el cas que sigui necessari amb els serveis externs que intervenen en l'acompanyament de l'infant, com pot ser el CDIAP, serveis sanitaris o altres professionals especialitzats. En aquest punt el paper amb les famílies és clau, per què permet compartir observació sobre com és l'evolució de l'infant, poder contrastar informacions i poder establir acords conjunts sobre les actuacions educatives que es duran a terme.

En aquest cas la tutora i la psicopedagoga acostumen a ser les principals figures encarregades d'aquesta comunicació, les trobades amb les famílies poden servir tant per informar sobre aspectes observats dins de l'aula o com per recollir informació rellevant sobre el desenvolupament de l'infant fora del centre. En el cas que les necessitats que s'han detectat requereixin una intervenció més especialitzada, el mateix centre pot establir coordinacions amb els serveis externs. En aquest cas la psicopedagoga actua com a figura de referència en el procés de coordinació, facilitant la informació, el seguiment compartit i la coherència entre les orientacions externes i les actuacions educatives que es fan dins del centre.

AVALUACIÓ D'IMPACTE

L'avaluació d'impacte es planteja com una avaluació a llarg termini amb la finalitat de valorar fins a quin punt la proposta de protocol resulta una eina útil dins del centre.

Amb aquesta avaluació ens podem permetre analitzar si el protocol s'adapta al funcionament real del CEIF Arraona i si contribueix a donar una resposta més clara, compartida i organitzada entre els professionals davant les necessitats dels infants amb NESE.

Taula 6. Avaluació d'impacte sobre el protocol

MOMENT AVALUATIU: Final					
FINALITAT: Sumativa					
OBJECTIUS	**VARIABLES**	**SUBVV**	**INDICADORS**	**INSTRUMENT**	**INFORMANTS / FONTS D'INFORMACIÓ**
Valorar l'impacte del protocol entre la coordinació del centre	Coordinació institucional	Reunions de coordinació	Nombre de reunions realitzades per trimestre	Registre de reunions	Psicopedagoga i equip directiu
			Percentatge d'assistència dels professionals		
			Nombre d'actes de reunió registrada		
		Comunicació interna	Percentatge de professionals que afirmen rebre informació clara	Fulls de seguiment	
			Nombre d'intercanvis de informació registrats		
		Acords compartits	Nombre d'acords registrats	Acte de reunió	Equip directiu
			Percentatge d'actuacions aplicades de manera conjunta		
Analitzar l'impacte del protocol en la detecció i seguiment dels infants amb NESE	Resposta educativa	Detecció precoç	Nombre de casos detectats inicialment	Registres interns	Psicopedagoga
			Temps entre detecció i intervenció		
			Nombre d'observacions registrades per infant		
		Seguiment continuat	Nombre de seguiments realitzats durant el curs	Fulls de seguiment	Professionals implicats
			Percentatges d'infants amb registres actuals		

		Adaptacions educatives	Nombre d'adaptacions aplicades a l'aula	Registre d'intervencions	Tutores i tècnica NESE
			Percentatges d'activitats adaptades		
			Nombre de recursos específics utilitzats		
Valorar l'impacte del protocol en la inclusió i participació dels infants	Inclusió educativa	Participació en activitats	Percentatge de participació en activitats grupals	Observació Sistemàtica	Professionals del centre
			Nombre d'activitats en què participa		
			Temps de participació durant les rutines		
		Interacció social	Nombre d'interaccions positives observades	Graella d'observació	Tutores i equip educatiu
			Nombre de situacions d'aïllament detectades		
			Grau de participació en el joc compartit		
		Benestar emocional	Nombre de situacions de desregulació emocional		
			Nombre de conductes disruptives observades		
			Grau d'estabilitat emocional observat		
Valorar l'impacte del protocol en la relació família-centre	Relació família-centre	Comunicació amb les famílies	Nombre de reunions realitzades amb les famílies	Registre de reunions	Tutores i famílies
			Nombre de comunicacions registrades		
			Temps de resposta davant demandes familiars		
		Participació familiar	Percentatge de famílies que participen en reunions	Full de seguiment	Professionals del centre
			Nombre d'aportacions familiar registrades		

			Participació en acords de seguiment		
		Satisfacció familiar	Grau de satisfacció amb la comunicació	Qüestionari de satisfacció	Famílies
			Grau de satisfacció amb el seguiment rebut		
			Percentatge de famílies que valoren positivament el protocol		
Valorar la consolidació del protocol dins del centre	Organització institucional	Integració al centre	Presència del protocol en documents interns	Revisió documental	Direcció i professionals implicats
			Nombre de reunions on es fa referència al protocol		
			Incorporació del protocol a les pràctiques habituals		
		Utilitat	Grau de valoració global del protocol	Qüestionari final	
			Percentatges de professionals que el consideren útil com a eina		
			Grau de satisfacció amb el funcionament del protocol		

Font: Elaboració propia

La proposta de protocol s'ha elaborat amb un format visual, clar i estructurat amb la finalitat de facilitar la seva la seva lectura, comprensió i la possible aplicació dins del centre. Aquesta organització permet identificar de manera més senzilla les diferents fases del procés, els objectius i les actuacions principals, afavorint una eina més pràctica i funcional adaptada al context educatiu del CEIF Arraona

Figura 7. Protocol de coordinació i seguiment dels infants amb NESE al CEIF Arraona

Font: Elaboració propia

6. RESULTATS

A partir de la informació recollida durant el procés de recerca, les entrevistes realitzades a la psicopedagoga i a la tècnica de necessitats educatives, així com de l'anàlisi documental i d'observació del funcionament diari del CEIF Arraona, es van identificar diversos aspectes rellevants relacionats amb l'atenció als infants amb NESE. Les professionals entrevistades van destacar la importància de la detecció precoç, la coordinació entre els diferents agents implicats i la comunicació amb les famílies com a elements fonamentals per garantir una resposta educativa ajustada a les necessitats dels infants. Així mateix, tant les entrevistes, com els anàlisis documentals interns van posar en evidència que al centre existeixen aquestes actuacions de detecció, seguiment, definicions dels rols professionals, però, tanmateix també es va observar que en aquests processos es desenvolupen entre els membres de l'equip,però sense disposar d'un procediment formalitzat que reculli de manera estructurada les fases, actuacions, responsabilitats…

Per tot això, es va identificar com a necessitat principal poder disposar d'una eina organitzativa comuna que permetés sistematitzar els processos a continuar durant aquest procés, es va elaborar una proposta de protocol visual i estructurat de coordinació i seguiment adaptada al context i funcionament del centre. Aquesta proposta s'ha dissenyat amb l'objectiu de facilitar la seva possible aplicació dins de la realitat del centre.

En aquest apartat de resultats he plantejat una avaluació orientada a valorar la proposta elaborada un cop finalitzat el seu disseny. Concretament, vull analitzar si el protocol de coordinació i seguiment presenta les característiques que s'havien plantejat des d'un inici, especialment pel que fa a la seva claredat, organització, estructura, funcionalitat i presentació.
A més, aquesta avaluació també em permet valorar el procés d'elaboració, fins a quin punt s'han assolit les meves expectatives i objectius que tenia establerts durant el seu disseny. D'aquesta manera es pretén analitzar si el resultat final s'ajusta a la idea inicial plantejada i si construeix una eina coherent amb el treball desenvolupat al llarg d'aquest TFG.

Per tant, he plantejat la següent llista de control orientada a valorar diferents aspectes relacionats amb el disseny i el desenvolupament del protocol. Aquest instrument permet valorar si el protocol s'ha realitzat amb la idea inicial plantejada, així com identificar aspectes relacionats amb l'organització, la claredat, la implicació personal durant el procés i la funcionalitat del resultat final.

Taula 8. Check list de resultats.

ítems d'avaluació	SÍ	Parcialment	NO
La proposta final respon a la idea principal plantejada.	x		
El protocol presenta una estructura clara i organitzada.	x		
El format visual facilita la comprensió de les diferents fases que s'han de seguir.	x		
La proposta elaborada s'adapta al context real del CEIF Arraona	x		
El procés d'elaboració del protocol ha afavorit més implicació personal en el treball.	x		
La realització de la proposta ha contribuït a una millor comprensió sobre la coordinació i el seguiment dels infants amb NESE.	x		
El protocol presenta una possible aplicació pràctica dins del centre.		x	
El desenvolupament del protocol ha estat coherent amb els objectius plantejats inicialment.	x		
El resultat final del protocol es funcional i fàcil d'entendre.	x		
El procés d'elaboració del protocol ha permès integrar els coneixements adquirits durant el Grau en Pedagogia.	x		

Font: Elaboració propia

A partir de la check list, considero que la proposta final respon de manera satisfactòria a la idea inicial i als objectius definits a l'inici del treball. Durant el procés del disseny he volgut crear un protocol clar, estructurat i adaptat a la realitat del centre, amb la finalitat de que pugui ser una eina útil per als professionals que hi treballen. Així mateix, considero que el procés d'elaboració de la proposta m'ha permès aprofundir en la comprensió dels processos de coordinació i seguiment dels infants amb NESE, així com aplicar coneixements adquirits al llarg del Grau en Pedagogia. En conjunt, valoro positivament el resultat final obtingut i considero que el protocol s'ajusta a les meves expectatives i finalitats plantejades al principi d'aquest treball.

7. DISCUSIONS I CONCLUSIONS

7.1. DISCUSIONS

Com s'ha pogut comprovar, els resultats obtinguts durant el procés de diagnosi mostren la importància de la coordinació entre els diferents professionals en l'atenció als infants amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE) dins del primer cicle d'Educació Infantil. Tot i que el centre CEIF Arraona compta amb recursos especialitzats, com són la figura de psicopedagoga i la tècnica de necessitats educatives específiques, a més té una clara orientació cap a l'atenció a la diversitat i la inclusió. L'anàlisi feta va posar en evidència que no existia una eina especifica que organitzes de manera clara aquest procés de coordinació relacionat amb la detecció i seguiment dels infants amb NESE. Aquesta necessitat detectada està relacionada amb les aportacions recollides en el marc teòric. Diversos autors destaquen que la detecció precoç és molt més efectiva si va acompanyada d'una bona comunicació i coordinació entre professionals.

En aquest sentit, les entrevistes realitzades a la figura psicopedagoga i a la tècnica de NESE van mostrar que moltes de les actuacions es duien a través de converses informals i acords parlats entre professionals. Tot i això, no disposaven d'una eina que fos comuna que les ajudes a organitzar-se i sistematitzar aquest procés.

Per donar resposta a aquesta necessitat es va elaborar el protocol de coordinació i seguiment amb infants amb NESE al CEIF Arraona. Aquesta proposta no té com a objectiu crear noves funcions ni substituir la feina dels professionals, sinó facilitar una organització més clara de les actuacions que ja es realitzen al centre. D'aquesta manera, es pretén afavorir una resposta més coordinada i coherent davant les necessitats dels infants.

L'estructura del protocol està relacionada amb les funcions que desenvolupen tant la psicopedagoga com la tècnica de NESE. En primer lloc, trobem la fase de detecció inicial posant èmfasi amb la identificació precoç de possibles necessitats educatives, un aspecte especialment rellevant en l'etapa de 0 a 3 anys. Aquesta funció també forma part de les responsabilitats de la psicopedagoga, que realitza observacions individualitzades dels infants per detectar possibles dificultats o necessitats que requereixin suport.

En segon lloc, la fase de valoració i coordinació interna responent a la necessitat de compartir informació i prendre decisions de manera conjunta. Les entrevistes van evidenciar que l'atenció als infants amb NESE requereixen la participació de diferents professionals, ja que cadascú pot aportar una visió complementària sobre el desenvolupament de l'infant del qual estem parlant. Aquesta

manera de treballar està en línia amb els principis de l'educació inclusiva, que entén l'atenció a la diversitat com una responsabilitat compartida per tot l'equip educatiu.
La necessitat de disposar d'espais de coordinació ja ha estat assenyalada en diferents investigacions. Siles et al (2001) destaquen que el treball en xarxa i la coordinació entre professionals constitueixen elements essencials per garantir una resposta coherent davant de les necessitats dels infants.

Seguidament, el protocol inclou una fase de seguiment i intervenció educativa que permet fer un control continuat de les actuacions acordades i adaptar-les segons l'evolució de cada infant. Aquest aspecte és important perquè, tal com assenyala Centellas (2023), la inclusió educativa no només depèn de la detecció, sinó de fer un seguiment constant i poder ajustar els suports que siguin necessaris durant aquest camí. En aquest punt les professionals entrevistades van coincidir a assenyalar que les necessitats dels infants poden variar i que les mesures adoptades requereixen una revisió constant.
Pel que fa a la participació de les famílies, els resultats obtinguts mostren la seva rellevància dins dels processos educatius. La informació recollida evidencia que la col·laboració entre centres i família contribueix a disposar d'una visió més completa de la situació de l'infant i facilita la coherència de les actuacions desenvolupades en els diferents contextos.

Des d'aquesta perspectiva, es considera que el protocol elaborat pot esdevenir una eina útil per sistematitzar processos que fins ara es desenvolupen de manera menys estructurada. La definició de fases, funcions i actuacions concretes facilita que els diferents professionals disposin d'un marc compartit de referència a l'hora de detectar, valorar i fer el seguiment dels infants amb NESE. Així mateix, la proposta contribueix a reforçar la coordinació interna del centre, afavorint una continuïtat més elevada en les actuacions i una millor organització de la informació relacionada amb cada cas. Tot i que la proposta no ha estat implementada i, per tant, no és possible valorar-ne els efectes reals, es considera que respon a les necessitats identificades durant el procés de diagnosi i que presenta un elevat potencial d'aplicació dins del context del centre.

Finalment, una de les principals fortaleses de la proposta és la seva vinculació directa amb la realitat del CEIF Arraona. El protocol s'ha elaborat a partir de necessitat detectada durant el procés de diagnosi, les aportacions de les professionals entrevistes i l'anàlisi de la documentació interna del centre. Aquest procés ha permès desenvolupar una eina contextualitzada i ajustada a les característiques i dinàmiques de treball de la institució fet, que pot facilitar la seva futura implementació i acceptació per part dels professionals implicats.

7.2. CONCLUSIONS

Aquest treball m'ha permès analitzar com és d'important l'atenció i el seguiment dels infants amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE) dins dels primers anys de vida, així com comprendre amb més profunditat la complexitat dels processos educatius, organitzatius i relacionals que es desenvolupen en el dia a dia d'un centre d'educació infantil.

Més enllà de les actuacions directes amb els infants, aquesta experiència m'ha ajudat a entendre la importància que tenen aspectes menys visibles com són la comunicació i els espais en equip, en l'àmbit personal i professional, aquest treball ha representat una oportunitat per aplicar coneixements adquirits al llarg del Grau en Pedagogia a una situació real i molt propera. El fet de desenvolupar la investigació en un centre que conec de primera mà m'ha ajudat a observar la realitat educativa amb una mirada més crítica, reflexiva i pedagògica. Alhora, m'ha ajudat a comprendre que la tasca dels professionals de l'educació no consisteix únicament a intervenir davant de les necessitats detectades, sinó també a generar condicions que afavoreixin una actuació coherent i ajustada a cada context.

A més, amb aquest procés he pogut valorar la importància de l'escola, l'observació i l'anàlisi de les pràctiques professionals com a eines fonamentals per identificar necessitats reals i plantejar propostes de millora contextualitzades. En aquest sentit considero que l'elaboració del meu producte ha estat una mena d'integrar els aprenentatges adquirits durant la formació universitària amb la realitat institucionals observada durant la recerca.

Finalment, val tenir present que la proposta elaborada encara no ha estat implementada dins del centre, per tant, no és possible valorar encara el seu impacte real ni la seva eficàcia en la pràctica, tot i aquesta limitació, considero que el treball desenvolupat ha permès donar resposta als objectius plantejats inicialment i ha representat una experiència d'aprenentatge significativa tant des del punt de vista acadèmic com professional.

8. FONTS D'INFORMACIÓ I BIBLIOGRAFIA

* Tal com estableix la normativa de la Universitat Autònoma de Barcelona en relació amb l'ús de la intel·ligència artificial en els treballs acadèmics, es considera necessari explicitar-ne l'ús dins d'aquest Treball de Fi de Grau.

L'ús de la intel·ligència artificial en aquest treball ha estat puntual i complementari, principalment com a eina de suport en l'organització d'alguns apartats i en el disseny de determinats instruments d'avaluació vinculats a la proposta de millora presentada. La recerca, l'anàlisi de la informació, la interpretació de resultats i l'elaboració de la proposta final han estat realitzades de manera autònoma.

Análisis del proceso de educación inclusiva del alumnado con TEA desde educación infantil hasta la universidad: Historias de vida (EDITEA). (2021). *RISEI ACADEMIC JOURNAL*, *1*(2), 4-19. https://revista.risei.org/index.php/raj/article/view/10

Ajuntament de Sabadell. (s. d.). *Districte 5*. https://web.sabadell.cat/divisio-territorial/districte-5

Aranda Redruello, R., & de Andrés Viloria, C. (2004). *La organización de la atención temprana en la educación infantil*. *Tendencias Pedagógicas,* 9, 217–246.

Cabeceran, N., Daniel, P., Rafoso, R., Seró, C., & Tort, J. (2019). *USEB –Atenció primerenca a l'escola bressol*. *51*, 59-67.

Casals Hierro, V. (2016). *La escuela (0–3) en el Marco de la Atención Temprana: un agente imprescindible en la promoción y vigilancia del desarrollo infantil*.

Centellas Comellas, A. (2023). *La inclusió d'alumnes amb necessitats específiques de suport : percepció docent de les pràctiques educatives a educació infantil, primària i secundària*.

Crua, F., & Barceló, T. (2018). *Treball en xarxa entre àmbits educatius i socials, una opció responsable*. *3*, 223-229.

De la Rocha Jiménez, P. C. (2013). *L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per condicions personals (CP) i història escolar (HE): Anàlisi de la situació a les Illes Balears per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços* [Treball de recerca, Universitat de les Illes Balears]

Demestres Carbó, A. M., & Bayarri Martín, E. (2010). *Intervenció logopèdica en un Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Primerenca (CDIAP): model naturalista*. *13*(2), 122-134.

España. (2020). *Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación (LOMLOE)*. *Boletín Oficial del Estado* (BOE, núm. 340). https://www.boe.es/eli/es/lo/2020/12/29/3

Federación Estatal de Asociaciones de Profesionales de Atención Temprana (GAT).(2005). *Libro blanco de atención temprana (Documento* 55/2005). Real patronato sobre discapacidad.

Generalitat de Catalunya. (2017). *Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu*. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC, núm. 7477). https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=799722

Macià Bordalba, M. (2023). Acollida, comunicació i participació de les famílies d'origen estranger: llums i ombres de la relació família-escola. *Revista Catalana de pedagogia*, *24*(24), 17-36. https://doi.org/10.2436/20.3007.01.194

Martínez Moreno, A., & Calet, N. (2015). *Intervención en atención temprana: Enfoque desde el ámbito familiar*. *Escritos de Psicología (Internet), 8*(2), 33–42.

Morodo, A. (2017). *Identitat discent i disseny universal de l'aprenentatgem : una proposta per a l'atenció de la diversitat*.

Siles, B., Segura, M. J., Petreñas, C., & Puigdellívol, I. (2001). *EL TREBALL EN XARXA PER A L'ÈXIT EDUCATIU DE L'ALUMNAT AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS*. *43*, 60-68.

Vidal Garrido, M. (2025). *L'escola inclusiva per a l'acompanyament d'infants amb necessitats específiques de suport educatiu: Un estudi de cas a educació infantil* [Treball final de grau, Universitat de Vic–Universitat Central de Catalunya].

9. ANNEXOS

Annex 1. Notes

<table>
<tr><th>Pregunta de recerca</th><th>Objectius</th><th>Marc teòric</th><th>Com es respon</th><th>Resultats</th></tr>
<tr><td rowspan="5">¿Com s'organitza la atenció i el seguiment dels infants amb NESE en el CEIF Arraona?</td><td rowspan="2">Analitzar com es detecten i es fan els seguiments dels infants amb NESE en el CEIF Arraona.</td><td>4.1. Educació inclusiva → Marc general</td><td rowspan="5">Análisis documentals PEC, registres
Entrevista (psicopedagoga i tècnica NESE)</td><td rowspan="6">Protocol de Mediació o de convivencia que ajudin al centre.</td></tr>
<tr><td>4.2. NESE/NEE → Conceptes</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Descriure com s'organitza la coordinació interna per atendre aquests infants amb NESE en el CEIF Arraona.</td><td>4.3. Detecció precoç → Processos</td></tr>
<tr><td>4.5. Funció professionals → rols dins del centre</td></tr>
<tr><td>4.6. Coordinació interna</td></tr>
<tr><td rowspan="3">¿Quins aspectes es poden reforçar per millorar la resposta inclusiva del centre?</td><td rowspan="3">Identificar que funciona i que no en l'atenció als infants amb NESE en el CEIF Arraona.</td><td>4.4. Família-centre</td><td rowspan="3">Entrevistes (psicopedagoga i tècnica de necessitats)</td></tr>
<tr><td>4.5. Funció professionals</td></tr>
<tr><td>4.6. Coordinació interna</td></tr>
</table>

Font: Elaboració propia

Annex 2. Taula de literatura

REFERÈNCIA	TEMA	SÍNTESI
Centellas Comellas, A. (2023). *La inclusió d'alumnes amb necessitats específiques de suport : percepció docent de les pràctiques educatives a educació infantil, primària i secundària*.	4.1. Educació inclusiva i atenció a la diversitat a l'etapa 0-3	L'estudi analitza les pràctiques inclusives desenvolupades als centres educatius i la percepció dels professionals sobre l'atenció a la diversitat. Els resultats evidencien la necessitat de reforçar la coordinació, la formació docent i els espais de reflexió compartida per afavorir una educació realment inclusiva que beneficiï tot l'alumnat.
Morodo, A. (2017). *Identitat discent i disseny universal de l'aprenentatgem : una proposta per a l'atenció de la diversitat*.	4.1. Educació inclusiva i atenció a la diversitat a l'etapa 0-3	L'atenció a la diversitat implica conèixer les característiques i necessitats de cada alumne per poder oferir una resposta educativa ajustada. Per aconseguir-ho, és necessari promoure pràctiques inclusives basades en la flexibilitat, la participació activa de l'alumnat, el treball cooperatiu i l'adaptació dels processos d'ensenyament-aprenentatge.
Análisis del proceso de educación inclusiva del alumnado con TEA desde educación infantil hasta la universidad: Historias de vida (EDITEA). (2021). *RISEI ACADEMIC JOURNAL*, *1*(2), 4-19.	4.1. Educació inclusiva i atenció a la diversitat a l'etapa 0-3	Aquest article acadèmic analitza el procés d'educació inclusiva de l'alumnat amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA), centrant-se específicament en la transició entre l'etapa infantil inicial i la segona etapa d'escolarització. Mitjançant una metodologia qualitativa basada en entrevistes i línies de vida, les autores recullen les experiències de les famílies per identificar els obstacles i facilitadors del sistema educatiu actual. El text destaca que, tot i la normativa internacional, encara persisteixen barreres burocràtiques i una manca de transparència que generen estrès en l'entorn familiar. Per contra, es valora positivament el paper dels professionals compromesos i la importància de la participació social per garantir el benestar emocional dels infants.

Vidal Garrido, M. (2025). *L'escola inclusiva per a l'acompanyament d'infants amb necessitats específiques de suport educatiu: Un estudi de cas a educació infantil* [Treball final de grau, Universitat de Vic–Universitat Central de Catalunya].	4.2.Que entenem per NESE I NEE.	Aquest TFG analitza com una escola d'educació infantil acompanya infants amb NESE i quines mesures i suports utilitza per avançar cap a una escola inclusiva. Ho fa a través d'un estudi de cas amb metodologia qualitativa, combinant anàlisi de documents del centre, observacions a l'aula (I4) i entrevistes a professionals (tutora, mestra d'educació especial i cap d'estudis). Els resultats remarquen que la inclusió depèn molt de la coordinació entre professionals, la formació contínua, i una resposta pedagògica adaptada; però també assenyalen dificultats com la manca de recursos i la necessitat de millorar la relació i el treball amb les famílies.
De la Rocha Jiménez, P. C. (2013). *L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per condicions personals (CP) i història escolar (HE): Anàlisi de la situació a les Illes Balears per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços* [Treball de recerca, Universitat de les Illes Balears]	4.2.Que entenem per NESE I NEE.	Aquest TFG analitza com es defineix i es detecta l'alumnat amb NESE per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE) a les Illes Balears, i per què això a vegades deixa fora infants que tenen situacions sociofamiliars difícils. L'autor explica que la normativa pot ser confusa i que, en alguns casos, es demana un desfasament curricular que fa que alguns alumnes no puguin accedir als suports tot i tenir indicadors de vulnerabilitat. Per estudiar-ho fa una triple anàlisi: revisa normativa estatal i autonòmica, revisa bibliografia, i analitza casos reals i instruments de detecció utilitzats per l'EOEP. Al final, proposa millores concretes: redefinir criteris, actualitzar instruments i ajustar la normativa perquè la detecció sigui més clara, més justa i més adaptada a la realitat social.
España. (2020). *Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación (LOMLOE)*. *Boletín Oficial del Estado*	4.2.Que entenem per NESE I NEE.	La Llei Orgànica 3/2020 (LOMLOE) estableix els principis que regulen el sistema educatiu espanyol des d'una perspectiva basada en l'equitat, la inclusió educativa i l'atenció a la diversitat. La normativa promou una educació orientada a garantir la participació de tot l'alumnat, afavorint una resposta educativa ajustada a les necessitats individuals i reforçant el caràcter inclusiu del sistema educatiu.

(BOE, núm. 340). https://www.boe.es/eli/es/lo/2020/12/29/3		
Cabeceran, N., Daniel, P., Rafoso, R., Seró, C., & Tort, J. (2019). *USEB –Atenció primerenca a l'escola bressol*. *51*, 59-67.	4.3. Detecció precoç i atenció primerenca.	L'article descriu el funcionament de la Unitat de Suport a l'Escola Bressol (USEB), un servei especialitzat en l'atenció d'infants de 0 a 4 anys amb dificultats en la relació i la comunicació. Les autores expliquen la importància de la intervenció primerenca dins de l'escola bressol i destaquen el paper de l'observació, el treball en xarxa, la coordinació entre professionals i la col·laboració amb les famílies per afavorir la inclusió i el desenvolupament dels infants.
Aranda Redruello, R., & de Andrés Viloria, C. (2004). *La organización de la atención temprana en la educación infantil*. *Tendencias Pedagógicas,* 9, 217–246.	4.3. Detecció precoç i atenció primerenca.	En aquest article veiem com l'escola infantil té el repte d'atendre tots els infants des d'una perspectiva inclusiva, cosa que implica una atenció individualitzada perquè cada nen pugui participar com un alumne més. Això requereix suports educatius, sanitaris i socials, i per tant una bona coordinació entre administracions i professionals. L'atenció primerenca ha de basar-se en el diàleg amb les famílies, la igualtat d'oportunitats i la prevenció, amb un treball interdisciplinari i ben organitzat. A l'aula, el/la tutor/a ha de valorar les necessitats de l'infant i del seu entorn per planificar una intervenció educativa i rehabilitadora, mantenint el currículum de l'edat i incorporant els suports específics necessaris.
Casals Hierro, V. (2016). *La escuela (0–3) en el Marco de la Atención Temprana: un agente imprescindible en la promoción y vigilancia del desarrollo infantil*.	4.3. Detecció precoç i atenció primerenca.	Aquest treball defensa que l'escola 0–3 és una peça clau dins l'atenció primerenca perquè pot detectar i fer seguiment del desenvolupament infantil de manera continuada. A partir d'un estudi amb infants escolaritzats a escoles infantils de Canàries, analitza fins a quin punt coincideixen les percepcions de famílies i educadores sobre el desenvolupament socioemocional, amb l'objectiu de millorar la vigilància del desenvolupament des del context escolar.

Federación Estatal de Asociaciones de Profesionales de Atención Temprana (GAT).(2005). *Libro blanco de atención temprana (Documento* 55/2005). Real patronato sobre discapacidad.	4.3. Detecció precoç i atenció primerenca.	El document defineix l'atenció primerenca com el conjunt d'intervencions dirigides als infants de 0 a 6 anys amb trastorns del desenvolupament o risc de presentar-los, així com a les seves famílies i entorn. Destaca la importància de la detecció precoç, la intervenció interdisciplinària i la coordinació entre els àmbits educatiu, sanitari i social per afavorir el desenvolupament integral de l'infant.
Demestres Carbó, A. M., & Bayarri Martín, E. (2010). *Intervenció logopèdica en un Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Primerenca (CDIAP): model naturalista*. *13*(2), 122-134.	4.3. Detecció precoç i atenció primerenca.	L'article analitza una intervenció logopèdica en un CDIAP basada en un model naturalista que promou la participació activa de la família en el desenvolupament del llenguatge infantil. Les autores conclouen que la col·laboració entre professionals i famílies és fonamental per afavorir l'aprenentatge i la generalització dels progressos de l'infant en els contextos quotidians.
Martínez Moreno, A., & Calet, N. (2015). *Intervención en atención temprana: Enfoque desde el ámbito familiar*. *Escritos de Psicología (Internet), 8*(2), 33–42.	4.3. Detecció precoç i atenció primerenca.	Existe un gran consenso sobre la importancia de prestar una adecuada atención durante los primeros años a la población infantil, con problemas en el desarrollo o con riesgo de padecer algún trastorno. En este contexto tienen lugar los programas de Atención Temprana, cuya disciplina supone un modelo de intervención relativamente reciente. En los últimos años se ha situado el entorno familiar en el foco de atención, adquiriendo éste un papel clave en los programas de atención durante los primeros años de vida. No obstante, se observan prácticas profesionales diversas y aún quedan algunas interrogantes en relación a su función. El propósito de este trabajo es analizar la evolución que ha tenido la Atención Temprana, su papel en la actualidad, los programas de intervención, así como el papel de la familia dentro del marco de la Atención Temprana. Se revisan los estudios más relevantes en el área y se proponen nuevas líneas de actuación.

Vall Sánchez, C., Gil González, M. C., Asens Bona, C. M., Fresno Manrique, M. M., Isach Roca, S., Moreno Pamplona, S., Sancho Subirats, N., Algar Rodríguez, M. C., Carbonero Romero, M., Sierra Gómez, M., Camacho Vicente, E., Ruiz Caparros, B., & Segovia Gimeno, N. (2018). *Creant ponts família-escola a través d'habilitats parentals: Una experiència d'aprenentatge situat*. *48*, 94-108.	4.4. Funció de la psicopedagoga i de la tècnica de necessitats del centre.	L'objectiu d'aquest article és doble: d'una banda, evidenciar la importància de l'aprenentatge situat, a través de l'experiència d'una e-comunitat de pràctica; d'altra banda, avaluar els resultats que es deriven de la realització d'una experiència de suport a la criança per a famílies des de l'entorn escolar. Aquest article col·laboratiu es basa en la reflexió dels professionals del treball social dels equips d'assessorament psicopedagògic del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya que van participar de l'activitat formativa, en primer lloc, i de l'e-comunitat de pràctica, en segon lloc, sobre les experiències portades a terme durant el curs 2015-2016. En l'article s'analitza la implementació a les escoles del Programa de desenvolupament de les habilitats parentals(PHP) per a famílies de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, en tres vessants: la promoció d'una criança positiva,la relació entre la família i l'escola,i el desenvolupament dels objectius professionals del personal treballador social. Els resultats indiquen, d'una banda, que, després de l'experiència de l'aprenentatge cooperatiu, la satisfacció és gran i, per altra banda, aquesta experiència d'aplicació del PHP ha suposat una millora de les competències en les habilitats parentals de les famílies, un instrument per incrementar la vinculació família escola i la possibilitat de treballar des de la prevenció en l'assessorament i acompanyament de les famílies i dels centres educatius.
Macià Bordalba, M. (2023). Acollida, comunicació i participació de les famílies d'origen estranger: llums i ombres de la relació família-escola. *Revista Catalana de pedagogia*, *24*(24), 17-36. https://doi.org/10.2436/20.3007.01.194	4.4. Funció de la psicopedagoga i de la tècnica de necessitats del centre.	La inclusió de les famílies d'origen estranger a les escoles, així com la seva participació, és un repte encara pendent. Per aquest motiu, el present estudi pretén descriure quina és la realitat a les escoles de Catalunya, identificar-ne els principals punts dèbils i proposar estratègies de millora que fomentin la relació família - escola i la inclusió de totes les famílies dins de la comunitat educativa. En l'estudi, de disseny qualitatiu, s'han portat a terme grups de discussió amb famílies d'origen estranger i equips directius d'escoles de la ciutat de Barcelona. Els resultats mostren la manca d'accions específiques i continuades per promoure la inclusió de les famílies d'origen estranger dins la comunitat educativa, la falta de coneixement de les famílies sobre el sistema educatiu i el funcionament de les escoles, els usos d'uns canals de comunicació sovint poc efectius i l'escassa participació de les famílies d'origen estranger al centre. Com a estratègies de millora es suggereix l'ús de pares i mares d'enllaç per promoure la inclusió i la comunicació amb les

		famílies d'origen estranger, l'ús de traductors digitals, la millora del material informatiu que es dona a les famílies i la creació de llaços de confiança entre docents i famílies.
Siles, B., Segura, M. J., Petreñas, C., & Puigdellívol, I. (2001). *EL TREBALL EN XARXA PER A L'ÈXIT EDUCATIU DE L'ALUMNAT AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS*. *43*, 60-68.	4.6. Coordinació interna i Coherència dels suports	L'article analitza la importància del treball en xarxa dins dels centres educatius inclusius per garantir una resposta adequada a l'alumnat amb necessitats educatives especials. Els autors destaquen la necessitat de coordinar els diferents professionals implicats, compartir informació, establir objectius comuns i realitzar reunions de seguiment sistemàtiques. També posen en relleu el paper de la Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD) com a espai clau per afavorir la coherència dels suports educatius i millorar el seguiment dels casos.
Crua, F., & Barceló, T. (2018). *Treball en xarxa entre àmbits educatius i socials, una opció responsable*. *3*, 223-229.	4.6. Coordinació interna i Coherència dels suports	Aquest article reflexiona sobre la necessitat del treball en xarxa entre els àmbits educatiu i social per donar una resposta més global a les necessitats dels infants i les seves famílies. Els autors defensen la coordinació entre professionals com una estratègia imprescindible per millorar la qualitat de les intervencions, facilitar l'intercanvi d'informació i construir actuacions compartides. A més, destaquen la importància de disposar de canals de comunicació estables i espais de coordinació que permetin una actuació coherent entre els diferents serveis implicats.

Font: Elaboració propia

Annex 3. Full de consentiment

FULL DE CONSENTIMENT INFORMAT

Investigadora: Marta Guirado Ruiz

Estudiant del Grau en Pedagogia

Universitat Autònoma de Barcelona

Correu electrònic: guiradoruizmarta@gmail.com / 1668648@uab.cat

Títol del treball → L'atenció als infants amb NESE en l'etapa 0-3: coordinació professional i resposta educativa en el CEIF Arraona.

Descripció de l'estudi

Aquest Treball de Fi de GRau té com a finalitat analitzar com s'organitza l'atenció, el seguiment i la coordinació dels infants amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE) dins del CEIF Arraona, així com identificar possibles aspectes de millora que contribueixin a reforçar la resposta educativa del centre.

Per a la recollida d'informació es realitzarà una entrevista semiestructurada dirigida a professionals implicats en l'atenció als infants amb NESE. L'entrevista tindrà una durada aproximada d'entre 30 i 60 minuts. La participació en aquest estudi és totalment voluntària. La persona participant pot decidir no respondre alguna de les preguntes formulades i pot retirar la seva participació en qualsevol moment sense necessitat de donar explicacions i sense que això comporti cap conseqüència negativa.

Les dades obtingudes seran utilitzades exclusivament amb finalitats acadèmiques vinculades a l'elaboració del Treball de Fi de Grau. La informació recollida serà tractada de manera confidencial i anònima, garantint que no es publicarà cap dada que permeti identificar personalment les persones participants.

La investigadora es compromet a respectar els principis ètics de la recerca i garantir el correcte tractament de la informació facilitada durant el procés.

PARTICIPANT:

NOM I COGNOM: _____ CÀRREC PROFESSIONAL: _____

Declaro que:

- He llegit i comprès la informació relativa a aquesta investigació.
- He pogut plantejar dubtes que consideraba necessaris i he rebut les explicacions oportunes.
- Entenc que la meva participació es voluntaria.
- Entec que puc retirar-me de l'estudi en qualsevol moment sense cap conseqüència.
- Autoritzo la utilització de la informació aportada durant l'entrevista per a finalitats exclusivament acadèmiques relacionades amb aquest Treball de Fi de Grau.
- Autoritzo la gravació de l'entrevista amb finalitats exclusivament de transcripció i anàlisi de les dades (Marcar només si escau)

Data __ / __ / __26

Nom i cognom de la participant:

Nom i cognom de la investigadora; Marta Guirado Ruiz

Annex 4. Entrevista Tecnica de Necessitats

"*Per a la recollida de dades d'aquest treball, s'ha utilitzat com a tècnica principal l'entrevista qualitativa, amb l'objectiu de conèixer en profunditat el funcionament del centre en relació amb l'atenció als infants amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE), així com el paper dels professionals implicats.*
En concret, s'ha elaborat un guió d'entrevista dirigit a la tècnica de necessitats educatives del centre, amb preguntes orientades a comprendre la seva funció, el seu dia a dia laboral, la coordinació amb la psicopedagoga i les principals dificultats i necessitats detectades en la pràctica educativa.

Un cop recollida la informació, s'ha procedit a la seva transcripció en format de conversa, amb la finalitat de facilitar la comprensió del discurs i permetre una anàlisi posterior dels continguts rellevants en relació amb la coordinació interna i l'atenció a la diversitat dins del centre."

1. **00.00.45 (Audio 1) En que es basa el teu treball? explica'm que fas en el teu dia a dia laboral, quina és la teva funció principal i quines son les teves rutines.**

Doncs el meu treball es basa, sobretot, en donar resposta als infants que presenten alguna necessitat educativa dins del centre. Al final, la meva funció principal és acompanyar-los i oferir-los el suport

que necessiten perquè puguin estar dins del grup de la manera més inclusiva possible, però també intentant respectar el que necessita cadascun en cada moment.

En el dia a dia, jo treballo molt des de l'observació i desde l'atenció directa. Hi ha moments en què estic dins l'aula amb el grup, veient com estan els infants, com es relacionen, com participen i quines dificultats poden aparèixer. I després hi ha altres moments en què cal fer un suport més individualitzat, perquè hi ha infants que necessiten una atenció més concreta, més específica o més adaptada al seu ritme.

2. **00.01.26 (Audio 1) Creus en l'atenció primerenca? La consideres indispensable per la consecució de uns resultats mes optims?**

Si, hi crec completament. Per mi l'atenció primerenca és fonamental. De fet, crec que és una de les parts més importants de la nostra feina, perquè estem parlant d'una etapa, la de 0 a 3 anys, que és clau en el desenvolupament dels infants. És quan es posa la base de moltes coses; del llenguatge, de la relació amb altres, de l'autonomia, de la regulació emocional, del moviment, primeres pinzellades de personalitat… de tot, en realitat.

Jo sempre ho veig com si fos l'arrel d'un arbre. Si aquesta arrel està ben cuidada, després tot el que vindrà tindrà una base molt més forta. En canvi, si hi ha alguna necessitat i no s'atén a temps, després tot es pot complicar més. No vol dir que després no es pugui intervenir, però sí que quan s'actua aviat tens més possibilitats d'afavorir una evolució positiva i d'evitar que la dificultat es faci més gran.

L'atenció primerenca no és només important pels resultats de l'infant, sinó també perquè ajuda les famílies i l'equip a atendre què està passant i a actuar amb més seguretat i coherència.

3. **00.02.39 (Audio 1) Valores com imprescindible actuar dins d'aquesta franja d'edat quan existeix una NEE i/o NESE? perquè?**

Sí, absolutament, ho considero imprescindible. Quan hi ha una necessitat, sigui més evident o més subtil, crec que s'ha d'actuar des del moment en què es detecta, encara que l'infant sigui petit. De vegades hi ha aquesta idea de "ja madurarà", "ja parlarà", "ja canviarà", i és veritat que cada infant té el seu ritme, però també és veritat que hi ha coses que ja es poden observar molt aviat i que no convé deixar passar.

Per a mi, poder intervenir en aquesta etapa és molt important, perquè precisament és quan els infants són més modelables, quan més podem influir positivament en el seu desenvolupament i quan més sentit té la prevenció. Si esperem massa, pot passar que una dificultat que al principi era petita després acabi afectant altres àmbits.

A més, jo crec que a l'etapa 0-3 no sempre se li dona la importància que mereix. Encara hi ha gent que ho veu més com un espai de cura o de "guarderia", i no tant com una etapa educativa de gran valor. I això fa que, a vegades les necessitats no es prenguin tan seriosament com tocaria. Però per mi es una etapa bàsica i s'hauria de valorar molt més.

4. **00.03.59 (Audio 1) Es respecta al màxim la teva funció dins del centre?**

Jo diria que dins del centre sí, de fet bastant. La sensació que tinc és que la meva figura està valorada i que es veu com una ajuda real, tant per als infants com per a l'equip. Sobretot perquè, al final, la tutora sola moltes vegades no pot arribar a tot, té tot un grup, moltes necessitats diferents, moltes rutines i es molt dificil donar aquella atenció tan individualitzada que alguns infants necessiten.

Llavors, crec que quan hi ha aquesta figura al centre es nota molt, perquè pots estar més pendent d'alguns casos, pots adaptar-te més, pots observar coses que potser en el ritme general de l'aula costaria més de veure.

Ara bé, també diria que el fet que no a totes les escoles existeix aquesta figura ja demostra que no sempre se li dona la importància que té. Per tant, dins del meu centre sí que em sento valorada, però a nivell més general si que diria que encara falta reconeixement cap a aquesta funció.

5. **00.04.53 (Audio 1) Qui sol fer la primera detecció?**

Normalment la primera detecció acostuma a sortir de l'observació del dia a dia. les educadores i tutores, que són les que passen més hores amb els infants, solen ser les primeres que poden veure que hi ha alguna cosa que no acaba d'encaixar del tot; potser un retard en el llenguatge, dificultats en la relació, en la conducta, en el moviment, en l'autonomia… o simplement algun senyal d'alerta que et fa pensar que aquell infant necessita una mirada més acurada.

A partir d'aquí, això es comparteix. No és una detecció que es faci d'una manera aïllada, sinó que es comenta amb la resta de professionals amb mi, amb la psicopedagoga, i és comença a observar amb més atenció.

Per tant jo diria que la primera detecció sol néixer de l'aula i de la quotidianitat, del fet d'estar amb l'infant cada dia i veure com evoluciona.

6. **00.05.32 (Audio 1) Hi han registres o eines concretes o és fa més de manera intuitiva entre vosaltres?**

Hi ha una part important d'observació professional, això segur. No diria que sigui només intuïtiva, perquè al final no és una intuïció sense base, sino que és una mirada que ve de l'experiència, del coneixement dels infants i del treball educatiu. Quan portes temps en aquest àmbit, hi ha coses que

les vas detectant perquè coneixes molt bé el desenvolupament infantil i veus quan alguna cosa s'allunya del que seria esperable.

Ara bé, també és veritat que moltes vegades el procés comença des d'aquesta observació quotidiana i després es va compartint i contrastant amb l'equip. És a dir, hi ha una part molt viva i molt del dia a dia. No tot passa per una eina tancada o un registre molt formal des del primer moment. Primer sol aparèixer la mirada educativa, el comentari entre professionals, la preocupació compartida, i després ja es va concretant més.

7. **00.06.27 (Audio 1) Com us coordineu amb la psicopedagoga del centre?**

La coordinació amb la psicopedagoga és molt estreta i, per mi, és una part essencial de la feina. No tindria sentit fer la meva tasca sense aquesta relació continuada, perquè al final ella aporta una mirada més global, més tècnica i també orienta molt el procés de seguiment de cada infant.

Nosaltres anem parlant de casos, fem reunions i comentem què estem observant. Si hi ha un infant que ens preocupa, el mirem conjuntament, valorem què està passant i pensem quina és la millor manera per poder intervenir. També és una coordinació que ajuda molt a no anar cadascuna per lliure. És a dir, no es tracta que jo faci una cosa i ella una altra, sinó que intentem treballar en la mateixa línia.

Aquesta coordinació també dóna molta seguretat, perquè quan tens dubtes o quan una situació és complexa, poder-ho compartir amb una altre professional fa que la resposta sigui molt més pensada i coherent.

8. **00.07.54 (Audio 1) Com es comparteix la informació amb l'equip educatiu?**

La informació es comparteix principalment a través de comunicació entre nosaltres, tant en reunions com en el dia a dia. Hi ha coses que es parlen en espais més formals, quan ens reunim per comentar casos o fer seguiment, i d'altres que també van sortint en la pràctica diària, perquè al final treballem molt juntes i estem constantment observant i ajustant.

Per mi és molt important que la informació no quedi només en una persona.

Si detectem que un infant necessita una determinada manera d'acompanyament, això ho ha de conèixer l'equip, perquè sinó cadascú actuaria d'una manera diferent i l'infant rebria missatges o respostes incoherents.

La idea és que totes puguem tenir un criteri compartit, que sapiguem què necessita aquell infant i com el podem acompanyar millor desde cada espai i cada moment del dia.

9. **00.09.15 (Audio 1) Quin paper tenen les famílies en aquest procés? i com gestioneu la comunicació amb elles?**

Les famílies tenen un paper molt important. Al final, elles coneixen l'infant des d'un altre lloc, des de casa i moltes vegades poden aportar informació molt valuosa sobre com és, què fa, què els preocupa o què estan observant. Per tant, jo crec que no es pot fer un bon acompanyament si la família queda fora del procés.

Ara bé, també és veritat que no sempre és fàcil. Hi ha famílies que quan se'ls planteja una possible necessitat ho reben bé i ho agraeixen, però n'hi ha d'altres que tenen més dificultats per veure-ho o per acceptar-ho, sobretot perquè són molt petits i a vegades pensen que encara és aviat per preocupar-se. Això és comprensible, perquè per a una família no és fàcil sentir que el seu fill o filla pot necessitar algún suport específic.

La comunicació, per tant, ha de ser molt curosa. S'ha de parlar des del respecte, des de l'acompanyament i intentant no jutjar. La idea no és alarma, sinó compartir el que observem i buscar conjuntament la millor manera d'ajudar l'infant.

10. **00.11.10 (Audio 1) Quines són les principals dificultats que et trobes? Què creus que falta al centre per millorar aquesta atenció?**

Doncs mira, una de les principals dificultats és que, tot i que intentem fer-ho el millor possible, a vegades no es pot arribar a tot. Hi ha molts infants amb necessitats diferents i, amb les ràtios que hi ha i el personal que som, costa donar una atenció tan individualitzada com realment ens agradaria.

També et diria que, encara que la coordinació amb la psipedagoga funciona bé i és molt important, moltes vegades aquest treball es fa molt del dia a dia, des de parlar-ho, reunir-nos i anar adaptant-nos sobre la marxa. I això està bé, però potser falta tenir-ho més estructurat.

És a dir, crec que ajudaria molt tenir més clars els passos a seguir quan es detecta una necessitat; que fem primer, com ho registrem, com ho compartim amb l'equip, quan entre la psicopedagoga, com es fa el seguiment…Tot això ara es fa, però sempre d'una manera tan sistemàtica.

Per això penso que podria ser molt útil tenir algun tipus de protocol o guia interna que ens orienti en tot aquest procés. No tant per fer-ho més rígid, sinó per assegurar que totes anem a la mateixa línia, que no depenguin tant de cada persona i que es garanteixi una atenció més coherent i continuada.

Annex 4. Entrevista Psicopedagoga del centre.

"*Per a la recollida de dades d'aquest treball, s'ha utilitzat com a tècnica principal l'entrevista qualitativa, amb l'objectiu de conèixer en profunditat el funcionament del centre en relació amb l'atenció als infants amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE), així com el paper dels professionals implicats.*

En concret, s'ha elaborat un guió d'entrevista dirigit a la psicopedagoga del centre, amb preguntes orientades a comprendre la seva funció, el seu dia a dia laboral, el procés de detecció i seguiment dels infants, així com la coordinació amb la tècnica de necessitats i l'equip educatiu. També s'han abordat les principals dificultats i necessitats detectades en la pràctica educativa.

Un cop recollida la informació, s'ha procedit a la seva transcripció en format de conversa, amb la finalitat de facilitar la comprensió del discurs i permetre una anàlisi posterior dels continguts rellevants en relació amb la coordinació interna i l'atenció a la diversitat dins del centre."

1. **00.00.45 (Audio 2) En què es basa la teva feina dins del centre?**

Doncs la meva feina es basa, sobretot, en fer un seguiment global dels infants que poden presentar alguna necessitat educativa i en acompanyar tot el procés que es genera al voltant d'aquests casos. No és només detectar una possible dificultat, sinó entendre què està passant, donar-li sentit i ajudar a trobar la millor manera d'intervenir.

També és molt important la part d'acompanyament, tatn a l'equip educatiu com a les famílies. Amb les educadores, intento orientar-les, donar-los eines i ajudar-les a interpretar determinades situacions que poden aparèixer a l'aula. I amb les famílies, sobretot es tracta de generar confiança, escoltar-les i anar-les acompanyant en tot el procés, que moltes vegades no és fàcil.

Al final, la meva funció és tenir una mirada més global i intentar que tot el que es fa al voltant de l'infant tingui coherència.

2. **00.01.38 (Audio 2) Com és el teu dia a dia al centre?**

El dia a dia és bastant variat, perquè depèn molt dels casos que hi ha en cada moment. Hi ha una part important d'observació, entro a les aules, miro com estan els infants, com interactuen, com participen en les activitats… i a partir d'aquí vaig recollint informació.

Després també hi ha tota la part de reunions, tant amb l'equip educatiu com en alguns casos, amb les famílies. Són espais on es comparteix el que s'està observant, es posen en comú dubtes i es prenen decisions sobre com actuar.

També faig registres de tot aquest procés, perquè és important tenir constància del que es va observant i de com evoluciona cada infant. I, si cal, també hi ha coordinació amb serveis externs, sobretot quan es planteja una possible derivació o quan ja hi ha algun seguiment fora del centre.

3. **00.02.42 (Audio 2) Com es duu a terme la detecció d'infants amb possibles necessitats?**

La detecció comença, sobretot, a partir de l'observació quotidiana. Les educadores tenen un paper clau aquí, perquè són les que estan amb els infants cada dia i les primeres que poden veure si hi ha

alguna cosa que no acaba d'encaixar: pot ser a nivell de llenguatge, de conducta, de relació, d'autonomia…

Quan apareix alguna preocupació, es comparteix amb mi i es comença a fer una observació més intencionada. No es tracta de fer una valoració ràpida, sinó d'anar recollint informació, contrastar-la amb diferents mirades i veure si realment hi ha una necessitat o si forma part del ritme evolutiu de l'infant.

També és important tenir en compte la família, perquè a vegades a casa poden observar coses que a l'escola no es veuen, o al revés. Per tant, la detecció és un procés compartit i progressiu.

4. **00.04.01 (Audio 2) Un cop detectada una necessitat, com feu el seguiment?**

Quan es detecta una possible necessitat, el primer que fem és continuar observant de manera més específica i fer un seguiment més acurat de l'infant. Això implica recollir informació de diferents moments del dia, veure com evoluciona i valorar si la dificultat es manté en el temps.

Paral·lelament, es fan reunions amb l'equip per compartir aquesta informació i pensar conjuntament quines estratègies es poden aplicar dins l'aula. També es parla amb la família, perquè és important que estigui informada i que pugui formar part del procés.

En alguns casos, quan es considera necessari, és planteja una derivació a serveis externs perquè puguin fer una valoració més específica. Però sempre es fa després d'un treball previ, no és una decisió immediata.

5. **00.05.11 (Audio 2) Com és la coordinació amb la tècnica de necessitats?**

La coordinació amb la tècnica de necessitat és molt propera i constant. Jo diria que és una relació imprescindible per poder fer bé la feina. Ella està molt present en el dia a dia amb els infants, i això li dóna una informació molt valuosa que després compartim.

Entre les dues anem parlant dels casos, compartim el que observem i intentem decidir quines actuacions poden ser més adequades. Jo potser tinc una mirada més global o més teòrica, i ella una mirada més pràctica i immediata, i aquesta combinació és el que fa que la intervenció tingui més sentit.

Si no hi hagués aquesta coordinació, seria molt difícil donar una resposta coherent.

6. **00.06.20 (Audio 2) Com és coordina l'equip educatiu?**

La coordinació amb l'equip és bàsica. Es fa sobretot a través de reunions, però també en el dia a dia, perquè hi ha moltes coses que van sorgint i que cal anar ajustant en el moment.

El més important és que hi hagi un criteri compartit. És a dir, que totes les persones que estan amb l'infant sàpiguen el que necessita i com han d'actuar.

Al final doncs intentem que la informació flueixi i que tothom se senti part del procés, perquè al final l'atenció a la diversitat no és responsabilitat d'una sola persona, sinó de tot l'equip.

7. 00.07.40 (Audio 2) Quin paper tenen les famílies?

Les famílies són una part essencial del procés. No només perquè aporten informació molt important sobre l'infant, sinó perquè qualsevol intervenció que es faci a l'escola té molt més sentit si també hi ha una continuïtat a casa. El que intentem és acompanyar-les, no només informar-les. És a dir, generar un espai de confiança, escoltar-les, entendre com viuen la situació i anar construint conjuntament la resposta.

També és veritat que a vegades no és fàcil, perquè hi ha famílies que necessiten més temps per acceptar determinades situacions. És un procés emocional i s'ha de respectar.

8. 00.08.13 (Audio 2) Quines dificultats et trobes?

Hi ha diverses dificultats. Una de les principals és la falta de recursos, tant de temps com de personal. A vegades hi ha molts casos i costa poder fer un seguiment tan individualitzat com es voldria.També hi ha dificultats en la coordinació amb serveis externs o en alguns processos amb les famílies, sobretot quan hi ha resistències o quan costa acceptar una possible necessitat.

I després també hi ha una dificultat més general, que és la manca de reconeixement de la importància de l'etapa 0-3. Encara no es valora prou com una etapa clau, i això influeix en tot.

9. 00.09.00 (Audio 2) Què creus que es podria millorar?

Crec que caldrien més recursos, més suport als equips i més formació. També seria important donar més valor a aquesta etapa i entendre que la detecció precoç és una eina molt potent.

A nivell de centre, també penso que es podria millorar la manera com s'organitza el seguiment dels casos, per fer-lo més clar i més compartit entre tots els professionals.

10. 00.10.10 (Audio 2) Creus que ajudaria tenir un protocol més estructurat?

Sí, jo crec que ajudaria bastant. Ara mateix moltes coses es fan i funcionen, però depenen molt de la manera de treballar de cada persona o de cada equip. Tenir un protocol no vol dir fer-ho tot rígid, però sí tenir clars els passos: com es detecta, com es comparteix la informació, com es coordinen els professionals, quan es parla amb la família, com es fa el seguiment…

Crec que això ajudaria molt a donar més coherència al procés, a facilitar la feina de l'equip i, sobretot, a garantir que tots els infants rebin una atenció més estructurada i continuada.

CERTIFICAT

Guirado Ruiz, Marta

ha superat satisfactòriament el curs virtual:

Eines i recursos per realitzar el teu TFG en Educació [MO81030]

Durada del curs:	8:00 hores
Qualificació obtinguda:	9,13

Curs acadèmic 2025-2026

Certificat emès pel Servei de Biblioteques UAB en data 10 de maig 2026